

dr. Mitja Muršič, mag. Oliver Buček

MLADI IN DROGE NA PTUJSKEM 2014

Rezultati raziskave Lokalne akcijske skupine (LAS) za
preprečevanje zasvojenosti v MO Ptuj
o izkušnjah z različnimi drogami pri mladih,
ki so v šolskem letu 2013/2014 obiskovali osnovne in srednje šole
v Upravni enoti Ptuj¹

---

¹ Besedilo ni lektorirano.

Spremna beseda

Droge in mladi so ena prednostnih strokovno-političnih tem na evropski in nacionalni ravni. Tako naj bo tudi na ravni lokalne skupnosti. Krovni cilj različnih strateških, programskih, akcijskih dokumentov je omejevanje škode, ki jo za ljudi, skupnosti in družbo kot celoto predstavlja zloraba tako prepovedanih kot dovoljenih drog.

To škodo in številne težave mladih, ki uporabljajo droge, lahko povežemo z neustreznimi družbenimi razmerami, na primer s socialno-ekonomskimi prikrajšanji in neprimernim odzivanjem družbe na problematiko drog. Vključno z zgražanjem, negativnim označevanjem, odklanjanjem in nestrpnim izključevanjem njihovih uporabnikov. »Vojna proti drogi« droge dramatično predstavlja kot največje zlo v družbi. Glede alkohola so prevladujoča merila bistveno bolj prizanesljiva, kljub poznanim škodljivim posledicam in razširjenosti zlorabljanja te udomačene droge.

Uporaba drog v obstoječih družbenih okoliščinah ostaja eden glavnih dejavnikov umrljivosti med mladimi v Evropi, neposredno zaradi prevelikega odmerka droge ali mešanice drog, posredno pa zaradi bolezni, nesreč, nasilja in samomorov, povezanih z zlorabo drog.

Problematika drog v Evropski uniji postaja vse bolj zapletena, pojavljajo se vedno novi izzivi. Stanje je sicer na splošno stabilno, v zadnjih letih se kaže celo umirjanje razširjenosti uporabe ustaljenih prepovedanih drog med mladino, tudi v Sloveniji. Hkrati pa se pojavljajo nove grožnje, saj se množičnost in raznovrstnost psihoaktivnih snovi vztrajno povečujeta, prav tako njihova dostopnost in dosegljivost mladim. Gre za številne nove droge z izjemno močnim učinkom, ki so zakonsko še nenadzorovane. V zadnjih letih tudi v Sloveniji narašča število uporabnikov teh snovi med mlajšimi uporabniki drog.

Glede družbeno dovoljenih drog podatki za Slovenijo kažejo, da se mladi vse bolj zavedajo tveganj za zdravje ob uporabi tobaka in alkohola. Vse manj jih je naklonjenih prostemu dostopu brez omejitev. Najbolj razširjena prepovedana droga med mladimi ostaja konoplja. Slovenija pri uporabi konoplje med srednješolsko mladino nekoliko izstopa v primerjavi s povprečjem evropskih držav. Večji delež mladih poroča o uživanju konoplje, od povprečja evropskih vrstnikov pa odstopajo tudi z večjim deležem tistih, ki

menijo, da redna uporaba konoplje ni tvegana in da je ta droga zlahka dostopna. Vse manj se jih tudi strinja s prepovedjo konoplje.

Predstavljanje konoplje kot povsem neškodljive zdravilne rastline v vseh okoliščinah bi lahko povečalo tveganja negativnih posledic uporabe konoplje med mladimi. Tveganjem so bolj izpostavljeni mladi, ki konopljo uporabljajo dnevno ali skoraj dnevno in v večjih odmerkih. V Evropi se večja delež uporabnikov konoplje, ki zaradi psihiatričnih simptomov ali drugih posledic poiščejo ambulantno strokovno pomoč, pogosto v povezavi z alkoholiziranoostjo.

V luči vedno novih tveganj in izzivov za mlade je nadvse pomembno, da tudi v lokalnem okolju ustvarjamo varovalne razmere, ki mladega človeka spodbujajo k življenju brez drog. Mladi kot družbeno ranljiva skupina imajo pravico do zaščite pred življenjskimi okoliščinami, ki pogojujejo uporabo drog. Omogočiti jim je treba vsestransko dejavno in smiselno vključenost v skupnost, da bodo imeli odprto prihodnost in obilje privlačnejših izbir od droge. Potrebujemo verodostojne informacije o učinkih, tveganjih in možnostih manj nevarne uporabe drog. V vzgojno-izobraževalnem procesu naj bodo deležni tudi učenja osebne odpornosti do škodljivih zgledov in vplivov, zlasti v zahtevnih življenjskih okoliščinah. Za tiste mlade, ki se drogam kljub vsemu ne odrečejo, pa je treba vzpostaviti pogoje za manj škodljivo uporabo in zagotoviti dostopnost ustrezne strokovne pomoči.

Skupna prizadevanja različnih akterjev na področju preprečevanja odvisnosti mladih usklajuje Lokalna akcijska skupina (LAS) za preprečevanje zasvojenosti kot posvetovalno telo župana in Mestnega sveta. Pričujoča publikacija predstavlja rezultate raziskovalnega »posnetka stanja« glede uporabe drog med mladimi na Ptujskem v letu 2014 in pomeni tretjo ponovitev raziskave v zadnjem desetletju. Spoznanja bodo omogočila nadaljevanje in nadgrajevanje preventivnega delovanja vseh, ki so povezani z življenjem mladih na območju Ptujca.

Mitja Muršič

Tekst spremne besede in povzetka je bil v skrajšani obliki prvotno objavljen v časopisu Ptujčan.

Povzetek

V skladu z dolgoročno strateško naravnostjo Mestne občine Ptuj in lokalnim akcijskim načrtovanjem na področju preprečevanja odvisnosti od drog med mladimi, je Lokalna akcijska skupina (LAS) s sodelavci v letu 2014 izvedla raziskovalni »posnetek stanja« glede uporabe drog med mladimi na Ptujskem. V anketiranju je sodelovalo skupno 1096 učencev in dijakov.² V vzorec so bili vključeni učenci zadnjih treh razredov osnovnih šol iz Upravne enote Ptuj in dijaki prvih dveh letnikov srednjih šol na Ptuj. Zanimive ugotovitve predstavljajo podlago za nadaljnje načrtovanje, izvajanje in vrednotenje dejavnosti na področju sistematičnega, celovitega, usklajenega spoprijemanja s tem izzivom na lokalni ravni.

Glede uživanja alkohola in cigaret se v splošnem kaže ugodnejša slika kot pri zadnji izvedbi raziskave leta 2008. Zaznati je zmanjšanje zanimanja za uporabo teh družbeno dovoljenih drog med mladimi in zmanjšanje njihove dostopnosti. Delež mladih, ki cigaret in alkohola še niso poskusili, se je povečal, prav tako delež tistih, ki se v življenju še niso opili. Ob tem se je zmanjšal delež stalnih in občasnih uživalcev alkohola in cigaret. Žal pa je delež tistih, ki se redno opijajo, podoben deležu iz prejšnje raziskave. Vsaj enkrat mesečno se opije vsak deseti mladostnik oziroma mladostnica, enkrat ali večkrat na teden pa vsak dvajseti. Vsak peti je že doživel opitost doma, oziroma pri sorodnikih, kar odraža visoko stopnjo družinskega dopuščanja zlorabe alkohola ali vsaj nezadosten nadzor nad ravnanjem mladih.

Opit je bil že vsak deseti anketirani sedmošolec in vsak tretji devetošolec, kar sta nižja deleža kot pri prejšnji raziskavi. Med anketiranimi iz 9. razredov se jih več kot enkrat na teden opije 2%. Redno se opija 12,5% dijakov 1. letnikov, 6% pa jih to počne več kot enkrat na teden. Delež dijakov, ki se redno opijajo, je tokrat žal višji kot pri prejšnji raziskavi. Alkohol redno uživa 4,4% fantov in 3,2% deklet. Občasno ga uživa slabih 40% fantov in podoben odstotek deklet. Alkohol v nekoliko večjem deležu zanima fante in jim je tudi lažje dostopen.

---

2 Poimenovanja za osebe so pisana v moški slovnični obliki in so mišljena kot nevtralna oblika za ženske in moške, razen kjer je to zaradi vsebine ali konteksta drugače opredeljeno.

Zbrani podatki kažejo, da z vsakim letom nadaljnjega šolanja narašča delež uživancev alkohola, ki izrazito poskoči ob vstopu v srednjo šolo. V osnovni šoli delež rednih uživancev alkohola ne preseže 1,5%, v 1. letniku srednje šole pa se dvigne na 8,4%.

Podobno velja za delež tistih, ki so že kdaj poskusili konopljo. Očitno je vstop v srednjo šolo obdobje, ko se zanimanje za droge poveča in ko povečan delež mladih prvič poskusi določeno drogo. Konopljo takrat vsaj občasno uživa vsak deseti anketirani. Od tega skoraj 3% redno. Delež dijakov prvih letnikov, ki so konopljo zaužili v zadnjem mesecu, se je v primerjavi s prejšnjo raziskavo povečal s 4% na 11%. Med anketiranimi osnovnošolci je 1,5% rednih uživancev konoplje.

V primerjavi s prejšnjo raziskavo se je delež rednih uživancev konoplje nekoliko povečal, na slaba 2 odstotka vseh anketiranih. Občasnih uživancev je dobre tri odstotke, v zadnjem mesecu pa je konopljo užival vsak dvajseti mladostnik. Splošen interes za konopljo se sicer ni povečal, dostopnost te droge zanima vsakega desetega anketiranega mladostnika.

Pri ostalih prepovedanih drogah je zaznati nekoliko manjši delež občasnih, a nekoliko večji delež rednih uživancev. Slednjih je od 1 do 1,5%. Že v osnovnih šolah je nekaj rednih uživancev večine ustaljenih prepovedanih drog. Če predpostavimo, da so resno odgovarjali, na primer heroin redno uživajo trije anketirani učenci, kokain pet učencev, inhalante pa 7 učencev zajetih osnovnih šol.

V srednji šoli naraste delež mladih, ki jim je že bila ponujena prepovedana droga. Takšnih je tretjina dijakov, v primerjavi s slabo desetino osnovnošolcev. Srednješolcem je bila droga najpogosteje ponujena v bližini šol in na ulici, v parku ali na domači zabavi, večinoma od prijateljev, vrstnikov.

V zvezi z materialnim stanjem v družini anketiranih podatki kažejo, da tisti, ki menijo, da ne živijo udobno, v večjem deležu uživajo alkohol in marihuano. V povezavi s šolskim uspehom pa se kaže, da je med odličnjaki najmanjši delež občasnih in rednih kadilcev ter uživancev alkohola. Med njimi je tudi največji delež takšnih, ki se še niso opili, in najmanjši delež tistih, ki so v prejšnjem mesecu uživali konopljo. S šolsko uspešnostjo narašča delež tistih, ki menijo, o drogah dovolj vedo. Na splošno sicer tretjina anketiranih mladostnikov meni, da o drogah še ne vedo dovolj.

Kazalo vsebine

1 UVOD.....	13
2 METODOLOGIJA.....	14
2.1 OPREDELITEV CILJNE SKUPINE RAZISKAVE.....	14
2.1.1 Projektna delovna skupina.....	14
2.2 RAZISKOVALNI VZOREC.....	14
2.3 POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV.....	18
2.3.1 Izvedba anketiranja.....	18
2.3.2 Pripomočki.....	18
2.3.3 Objektivnost vprašalnika.....	18
2.3.4 Postopki obdelave podatkov.....	19
3 REZULTATI Z RAZPRAVO.....	19
3.1 ZADOVOLJSTVO ANKETIRANCEV Z NEKATERIMI PODROČJI ŽIVLJENJA.....	19
3.1.1 Šolski uspeh.....	19
3.1.2 Telesni izgled.....	19
3.1.3 Materialno stanje.....	20
3.1.4 Odnos s prijatelji.....	20
3.1.5 Prosti čas.....	20
3.1.6 Priljubljenost v razredu.....	21
3.1.7 Samozavest.....	21
3.1.8 Zadovoljstvo z življenjem nasploh.....	22
3.1.9 Odnos s starši.....	24
3.1.10 Prosti čas.....	25
3.2 IZKUŠNJE Z RAZLIČNIMI DROGAMI.....	26
3.2.1 Izkušnje s cigaretami.....	26
3.2.2 Izkušnje z alkoholom.....	27
3.2.3 Izkušnje z vdihovanjem hlapov lepila ali plina.....	27
3.2.4 Izkušnje z energijskimi pijačami.....	27
3.2.5 Izkušnje s pomirjevali.....	28
3.2.6 Izkušnje s sredstvi za povečanje športnih dosežkov.....	28

3.2.7 Izkušnje s kajenjem marihuane.....	28
3.2.8 Izkušnje z amfetamini.....	29
3.2.9 Izkušnje s kokainom.....	29
3.2.10 Izkušnje s heroinom.....	29
3.2.11 Izkušnje z ekstazijem.....	30
3.2.12 Izkušnje z LSD.....	30
3.3 KAKO DOSTOPNE SO TI POSAMEZNE DROGE.....	33
3.4 UŽIVANJE DROG V ZADNJEM MESECU.....	38
3.5 DOŽIVLJANJE PIJANOSTI.....	38
3.6 PROSTOR, KJER SO DOŽIVELI PIJANOST.....	39
3.7 ALI TI JE ŽE KDO PONUDIL NEDOVOLJENO DROGO?.....	40
3.8 KJE SO TI PONUDILI NEDOVOLJENO DROGO?.....	40
3.9 ALI MISLIŠ, DA VEŠ DOVOLJ O DROGAH IN NJIHOVIH UČINKIH?.....	41
3.10 KAJ V ZVEZI Z DROGAMI BI TE ZANIMALO SLIŠATI NA PREDAVANJU V ŠOLI?.....	42
3.11 KAM BI SE OBRNIL/A PO POMOČ, ČE BI IMEL PROBLEM Z DROGO KDO V DRUŽINI ALI MED PRIJATELJI?.....	42
4 ANALIZA REZULTATOV.....	44
4.1 REZULTATI GLEDE NA SPOL ANKETIRANCEV.....	44
4.1.1 Zadovoljstvo s telesnim izgledom, s samozavestjo, materialnim stanjem, prostim časom, priljubljenostjo v razredu in odnosom s starši.....	44
4.1.2 Izkušnje z drogami.....	45
4.1.3 Dostopnost drog.....	46
4.1.4 Droge v zadnjem mesecu.....	46
4.1.5 Doživljanje opitosti.....	46
4.2 REZULTATI GLEDE NA KRAJ BIVANJA.....	47
4.2.1 Odnos s starši glede na kraj bivanja.....	47
4.2.2 Izkušnje z drogami glede na kraj bivanja.....	47
4.2.3 Dostopnost drog glede na kraj bivanja.....	47
4.2.4 Droge v zadnjem mesecu glede na kraj bivanja.....	47
4.2.5 Doživljanje opitosti glede na kraj bivanja.....	48
4.3 REZULTATI GLEDE NA VRSTO ŠOLSKEGA PROGRAMA.....	48

4.3.1 Zadovoljstvo anketirancev glede na vrsto šolskega programa.....	48
4.3.2 Izkušnje z drogami glede na vrsto šolskega programa.....	48
4.3.3 Dostopnost drog glede na vrsto šolskega programa.....	50
4.3.4 Droge v zadnjem mesecu glede na vrsto šolskega programa.....	51
4.3.5 Doživljanje opitosti glede na vrsto šolskega programa.....	52
4.3.6 Ponudba nedovoljenih drog glede na vrsto šolskega programa.....	52
4.4 REZULTATI GLEDE NA RAZRED / LETNIK.....	53
4.4.1 Zadovoljstvo anketirancev glede na razred / letnik.....	53
4.4.2 Odnos s starši glede na razred / letnik.....	53
4.4.3 Izkušnje z drogami glede na razred / letnik.....	54
4.4.4 Dostopnost drog.....	55
4.4.5 Uživanje drog v zadnjem mesecu glede na razred / letnik.....	56
4.4.6 Doživljanje opitosti glede na razred / letnik.....	57
4.4.7 Ponudba nedovoljenih drog.....	57
4.5 REZULTATI GLEDE NA UČNI USPEH.....	58
4.5.1 Odnos s starši glede na učni uspeh.....	58
4.5.2 Izkušnje z drogami glede na učni uspeh.....	59
4.5.3 Dostopnost drog glede na učni uspeh.....	60
4.5.4 Uživanje drog v zadnjem mesecu glede na učni uspeh.....	61
4.5.5 Doživljanje pijanosti glede na učni uspeh.....	62
4.5.6 Ponudba nedovoljenih drog glede na učni uspeh.....	62
4.5.7 Informiranost o drogah.....	63
4.6 REZULTATI GLEDE NA VRSTO DRUŽINE.....	63
4.6.1 Primerjava anketirancev iz družin z obema staršema in anketirancev iz ostalih družin.....	63
4.6.2 Primerjava anketirancev iz družin, kjer eden izmed roditeljev ni otrokov biološki roditelj, z anketiranci iz ostalih družin.....	65
4.6.3 Primerjava anketirancev iz enostarševskih družin z anketiranci iz preostalih družin.....	66
4.7 REZULTATI GLEDE NA POLOŽAJ MED OTROKI V DRUŽINI.....	67
4.7.1 Primerjava anketiranih edincev z anketiranimi, ki imajo sorojence.....	67

4.7.2 Primerjava anketiranih, ki so najstarejši med sorojenci, z ostalimi anketiranimi.....	68
4.7.3 Primerjava anketiranih, ki so najmlajši med sorojenci, z ostalimi anketiranimi.....	68
4.7.4 Primerjava anketiranih, ki imajo več bratov in sester, z ostalimi anketiranci.....	69
4.7.5 Rezultati glede na materialni položaj družin anketirancev.....	69
4.7.6 Primerjava anketiranih, ki menijo, da se v družini težko preživljajo, z ostalimi anketiranimi.....	71
4.8 ZGLED STARŠEV.....	72
4.8.1 Primerjava anketiranih, katerih starši so kadilci, z ostalimi anketiranimi... ..	72
4.8.2 Primerjava anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, z ostalimi anketiranci.....	74
5 POVZETEK PRIMERJALNE ANALIZE REZULTATOV.....	75
5.1 GLEDE NA SPOL.....	75
5.2 GLEDE NA KRAJ BIVANJA.....	76
5.3 GLEDE NA VRSTO PROGRAMA.....	76
5.4 GLEDE NA RAZRED/LETNIK.....	77
5.5 GLEDE NA UČNI USPEH.....	78
5.6 GLEDE NA VRSTO DRUŽINE.....	79
5.7 GLEDE NA POLOŽAJ MED OTROKI V DRUŽINI.....	81
5.8 GLEDE NA MATERIALNI POLOŽAJ DRUŽINE.....	81
5.9 GLEDE NA ZGLED STARŠEV.....	82
6 PRIMERJAVA REZULTATOV RAZISKAVE 2014 Z RAZISKAVAMA 2003 IN 2008.....	84
7 SKLEPNE UGOTOVITVE.....	86
8 DODATEK.....	91
8.1 INFORMACIJE NEKATERIH DRUGIH INSTITUCIJ, KI SE SREČUJEJO S PROBLEMATIKO DROG MED MLADOSTNIKI NA PTUJU.....	91
9 PRILOGE.....	97
10 LITERATURA IN VIRI.....	105

Kazalo grafov

Graf 1: Zadovoljstvo s posameznimi področji (sem zadovoljen/zadovoljna).....	22
Graf 2: Zadovoljstvo s posameznimi področji (sem še kar zadovoljen/zadovoljna).....	23
Graf 3: Zadovoljstvo s posameznimi področji (sem nezadovoljen/nezadovoljna).....	23
Graf 4: Odnos s starši.....	24
Graf 5: Kaj najpogosteje delaš v prostem času?.....	25
Graf 6: Kaj pogrešaš v prostem času?.....	26
Graf 7: Še nisem poskusil/poskusila.....	31
Graf 8: Poskusil/poskusila sem enkrat.....	31
Graf 9: Uživam včasih.....	32
Graf 10: Uživam redno.....	32
Graf 11: Sploh me ne zanima.....	36
Graf 12: Lahko priskrbim, če se potrudim.....	37
Graf 13: Ko hočem zaužiti, kupim brez težav.....	37
Graf 14: Uživanje drog v zadnjem mesecu.....	38
Graf 15: Ali misliš, da veš dovolj o drogah in njihovih učinkih.....	41

Kazalo tabel

Tabela 1: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev po spolu.....	14
Tabela 2: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na kraj bivanja.....	14
Tabela 3: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na vrsto programa...15	
Tabela 4: Struktura anketirancev po šolah.....	15
Tabela 5: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na razred oz. letnik, ki ga obiskujejo.....	16
Tabela 6: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na splošni učni uspeh ob koncu lanskega šolskega leta.....	16
Tabela 7: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na vrsto družine.....	17
Tabela 8: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na položaj anketiranca v družini.....	17

Tabela 9: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na materialni položaj družine.....	17
Tabela 10: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na kajenje pri starših	18
Tabela 11: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na težave z alkoholom pri starših.....	18
Tabela 12: Šolski uspeh.....	19
Tabela 13: Telesni izgled.....	19
Tabela 14: Materialno stanje.....	20
Tabela 15: Odnos s prijatelji.....	20
Tabela 16: Prosti čas.....	20
Tabela 17: Priljubljenost v razredu.....	21
Tabela 18: Samozavest.....	21
Tabela 19: Zadovoljstvo z življenjem nasploh.....	22
Tabela 20: Izkušnje z cigaretami.....	26
Tabela 21: Izkušnje z alkoholom.....	27
Tabela 22: Izkušnje z vdihovanjem hlapov lepila ali plina.....	27
Tabela 23: Izkušnje z energijskimi pijačami.....	27
Tabela 24: Izkušnje s pomirjevali.....	28
Tabela 25: Izkušnje s sredstvi za povečanje športnih dosežkov.....	28
Tabela 26: Izkušnje z kajenjem marihuane.....	28
Tabela 27: Izkušnje z amfetamini.....	29
Tabela 28: Izkušnje s kokainom.....	29
Tabela 29: Izkušnje s heroinom.....	29
Tabela 30: Izkušnje z ekstazijem.....	30
Tabela 31: Izkušnje z LSD.....	30
Tabela 32: Dostopnost cigaret.....	33
Tabela 33: Dostopnost alkohola.....	33
Tabela 34: Dostopnost pomirjeval.....	33
Tabela 35: Dostopnost energijskih pijač.....	34
Tabela 36: Dostopnost marihuane.....	34
Tabela 37: Dostopnost heroina.....	34

Tabela 38: Dostopnost kokaina.....	34
Tabela 39: Dostopnost amfetaminov.....	35
Tabela 40: Dostopnost ekstazija.....	35
Tabela 41: Dostopnost LSD-ja.....	35
Tabela 42: Dostopnost športnih poživil.....	36
Tabela 43: Doživljanje pijanosti.....	38
Tabela 44: Prostor, kjer so doživeli pijanost.....	39
Tabela 45: Ali ti je že kdo ponudil nedovoljeno drogo?.....	40
Tabela 46: Kje so ti ponudili nedovoljeno drogo.....	40

1 UVOD

Pričujoča tretja ponovitev raziskave je bila izvedena dobro desetletje po prvi raziskavi o razširjenosti kajenja, uživanja alkohola in drugih drog med mladimi leta 2003 (Gerl, Kerin, in Meglič, 2004), ki je prva ponudila rezultate, primerljive s podatki sorodnih raziskav v drugih slovenskih mestih in na nacionalni ravni. Omogočila je nastanek Strategije razvoja dejavnosti za preprečevanje zasvojenosti v Mestni občini Ptuj 2005-2009, ki se je uresničevala z izvajanjem letnih akcijskih načrtov na področju preventivnega delovanja.

Ponovitev raziskave leta 2008 (Gerl, Ščuka, Bencik Munda, in Lamut, 2009) je pokazala, da je imelo načrtno, ciljno usmerjeno, lokalnemu okolju prilagojeno preventivno delovanje pozitivne učinke. Prepovedane droge se med anketirano populacijo mladih namreč niso razširile, v nasprotju s trendi nekaterih primerljivih raziskav v drugih okoljih. Pokazalo pa se je, da droge vsekakor so prisotne in da vstopajo med vse mlajše osnovnošolce. Zaskrbljujoča je bila zlasti ugotovitev, da se je – v primerjavi s prvo raziskavo – povečalo število mladih uživalcev alkohola in delež mladih, ki so že doživeli opitost.

S tokratno tretjo izvedbo raziskave se je ugotavljalo učinke nadaljnjih preventivnih prizadevanj, ki so se očitno odrazili zlasti v splošno ugodnejši sliki glede uživanja alkohola in cigaret med mladimi na Ptujskem in v dejstvu, da se uporaba prepovedanih drog v populaciji ni širila. Je pa žal zaznati nekoliko večji delež rednih uporabnikov, že v osnovni šoli.

2 METODOLOGIJA

2.1 OPREDELITEV CILJNE SKUPINE RAZISKAVE

Ciljna skupina je bila v tokratni raziskavi opredeljena nekoliko širše kot pri predhodnih dveh raziskavah, ki sta zajeli le osnovne in srednje šole, ki delujejo na Ptuju. V anketiranju (junija 2014) je tokrat sodelovalo 1096 učencev in dijakov. V vzorec so bili vključeni učenci zadnjih treh razredov skupno dvajsetih matičnih in podružničnih osnovnih šol iz Upravne enote Ptuj in dijaki prvih dveh letnikov vseh petih srednjih šol, ki delujejo na Ptuju.

2.1.1 Projektna delovna skupina

Organizacijo izvedbe in izvedbo anketiranja so – v skladu z dogovorom na seji Lokalne akcijske skupine – izvedli sodelavci OŠ Breg. Ravnatelj Milan Fakin je posredoval potrebne informacije ravnateljem šol, glede tehničnih navodil pa so se izvajalci anketiranja obračali na metodološkega in statističnega sodelavca Oliverja Bučka. Pri pregledu vprašalnika in pri načrtovanju anketiranja sta sodelovala tudi Marija Vučak, predsednica Lokalne akcijske skupine in Aleksander Kraner, direktor Centra interesnih dejavnosti.

2.2 RAZISKOVALNI VZOREC

Tabela 1: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev po spolu

SPOL	f	f%
Moški	616	56,31
Ženski	478	43,69
SKUPAJ	1094	100

616 anketiranih je bilo moškega spola (56,31%), 478 pa ženskega spola (43,69%).

Tabela 2: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na kraj bivanja

KRAJ BIVANJA	f	f%
Mestna občina Ptuj	509	46,53
Druge občine	585	53,47
SKUPAJ	1094	100

Med anketiranimi je bilo 509 (46,53%) prebivalcev Mestne občine Ptuj in 585 (53,47%) prebivalcev drugih občin. Anketirani so lahko vpisovali imena svojih občin. Podatki kažejo, da so v raziskavi sodelovali anketiranci 15 občin Upravne enote Ptuj: Žetale, Videm, Podlehnik, Markovci, Majšperk, Cirkovce, Kidričevo, Juršinci, Hajdina, Gorišnica, Dornava, Cirkulane, Zavrč, Destrnik – Trnovska vas, Ptuj.

Tabela 3: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na vrsto programa

VRSTA PROGRAMA	f	f%
Nižje poklicni	8	0,73
Srednje poklicni	209	19,10
Srednje strokovni	147	13,44
Gimnazijski	58	5,3
Osnovna šola	672	61,43
SKUPAJ	1094	100

Največji delež anketirancev je iz programa osnovnih šol (61,43%), sledijo srednje poklicni (19,1%), srednje strokovni (13,7%), gimnazijski (5,3%) in nižje poklicni (0,73%) program.

Tabela 4: Struktura anketirancev po šolah

ŠOLE	f	f%
Ekonomska šola	82	7,50
Elektro in računalniška šola	98	8,96
Gimnazija Ptuj	51	4,66
Kmetijska šola	47	4,30
OŠ Breg	82	7,50
OŠ Cirkovce	46	4,20
OŠ Cirkulane	20	1,83
OŠ Cirkulane podružnica Zavrč	34	3,11
OŠ Dornava	1	0,09
OŠ Gorišnica	1	0,09
OŠ Hajdina	61	5,58
OŠ Juršinci	2	0,18
OŠ Kidričevo	40	3,66
OŠ Ljudski vrt	119	10,88
OŠ LV podružnica Grajena	22	2,01
OŠ Majšperk	94	8,59
OŠ Mladika	39	3,56

ŠOLE	f	f%
OŠ Olga Meglič	91	8,32
OŠ Podlehnik	1	0,09
OŠ Videm	34	3,11
OŠ Videm podružnica Leskovec	1	,09
OŠ Žetale	25	2,29
Strojna Šola	103	9,41
Skupaj	1094	100,0

Tabela 5: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na razred oz. letnik, ki ga obiskujejo

LETNIK OZ. RAZRED	f	f%
7. razred	261	23,86
8. razred	241	22,03
9. razred	204	18,65
1. letnik	215	19,65
2. letnik	173	15,81
SKUPAJ	1094	100

Iz tabele je razvidno, da je bilo v raziskavo vključenih največ učencev 7. razreda, najmanj pa dijakov 2. letnika.

Tabela 6: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na splošni učni uspeh ob koncu lanskega šolskega leta

SPLOŠNI UČNI USPEH	f	f%
nezadosten	10	0,91
zadosten	50	4,57
dober	263	24,04
prav dober	427	39,03
odličen	344	31,44
SKUPAJ	1094	100

Iz tabele lahko razberemo, da je najvišji delež anketirancev v prejšnjem šolskem letu dosegel prav dober uspeh, najmanj pa je bilo anketirancev z nezadostnim uspehom.

Tabela 7: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na vrsto družine

VRSTA DRUŽINE	f	f%
Z obema staršema	874	79,89
Eden od staršev ni moj biološki starš	60	5,48
Živim samo z mamo ali samo z očetom	141	12,89
Živim pri rejnikih	10	0,91
SKUPAJ	1085	99,17

Izrazita večina anketiranih živi z obema staršema. Med drugimi oblikami družin so posamezni anketiranci navedli še, da živijo s starimi starši, sami, z dvema očetoma, v razširjeni družini.

Tabela 8: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na položaj anketiranca v družini

POLOŽAJ ANKETIRANCA V DRUŽINI	f	f%
Nimam nobenega brata ali sestre	180	16,45
Sem najstarejši/-a od otrok v družini	331	30,26
Sem najmlajši/-a od otrok v družini	400	36,56
Imam več kot enega brata ali sestro	197	18,01

V raziskavi je bilo zajetih največ anketirancev, ki so med sorojenci najmlajši in najmanj anketirancev, ki so edinci.

Tabela 9: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na materialni položaj družine

MATERIALNI POLOŽAJ DRUŽINE	f	f%
Živimo udobno, dobro	791	72,30
Imamo dovolj za življenje, nimamo pa za razkošje	318	29,07
Težko se preživljamo	19	1,74

Velika večina anketirancev meni, da živijo udobno in dobro, izrazita manjšina pa materialni položaj svoje družine ocenjuje kot težkega.

Tabela 10: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na kajenje pri starših

KAJENJE PRI STARŠIH	f	f%
Da	413	37,75
Ne	681	62,25
Skupaj	1094	100,0

Slabi dve tretjini staršev anketiranih je nekadilcev, dobra tretjina pa jih redno kadi.

Tabela 11: Število (f) in strukturni odstotek (f%) anketirancev glede na težave z alkoholom pri starših

TEŽAVE Z ALKOHOLOM PRI STARŠIH	f	f%
Da	37	3,38
Ne	1057	96,62
Skupaj	1094	100,0

Le izrazita manjšina anketirancev poroča o tem, da ima kateri od staršev težave z alkoholom, kar je nepričakovano malo.

2.3 POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV

2.3.1 Izvedba anketiranja

Učenci in dijaki so samostojno reševali anketni vprašalnik. Podatke za raziskavo smo zbrali z metodo neposrednega zbiranja podatkov, in sicer z metodo spletnega anketiranja. Anketiranje je potekalo ob koncu šolskega leta, ko so v šolah organizirane druge dejavnosti, tako da učenci nekaterih šol več niso bili na razpolago za izpolnjevanje vprašalnika in je zastopanost teh šol žal zelo okrnjena. Izkušnja narekuje, da bo anketiranje za prihodnjo ponovitev raziskave treba načrtovati v zgodnejšem terminu in toliko prej, da se bodo šole lažje organizirale.

2.3.2 Pripomočki

Podatke smo zbirali z vprašalnikom, ki se nahaja v prilogi.

2.3.3 Objektivnost vprašalnika

Objektivnost inštrumenta smo v fazi izvedbe zagotovili z enotnimi enopomenskimi navodili, na osnovi katerih so učenci in dijaki samostojno izpolnjevali vprašalnik, ter

vrednotenjem rezultatov, saj omogoča petstopenjska lestvica povsem objektivno razbiranje rezultatov brez subjektivnega presojanja.

2.3.4 Postopki obdelave podatkov

Podatke smo obdelali s pomočjo odprtokodnega statističnega programa PSPP, in sicer na nivoju deskriptivne statistike (frekvenčna distribucija, aritmetična sredina, standardni odklon, mera distribucije, mera variacije, srednje vrednosti) in inferenčne statistike (χ^2 – test).

3 REZULTATI Z RAZPRAVO

3.1 ZADOVOLJSTVO ANKETIRANCEV Z NEKATERIMI PODROČJI ŽIVLJENJA

Pri odgovarjanju na to vprašanje so anketiranci izbirali, v kolikšni meri so zadovoljni z vsako od naštetih stvari v svojem življenju.

3.1.1 Šolski uspeh

Tabela 12: Šolski uspeh

ŠOLSKI USPEH	f	f%
Zadovoljen/-na	669	61,15
Še kar zadovoljen/-na	360	32,91
Nezadovoljen/-na	65	5,94
Skupaj	1094	100,0

S svojim šolskim uspehom je povsem zadovoljnih več kot polovica anketirancev. Nezadovoljen je vsak sedemnajsti anketiranec.

3.1.2 Telesni izgled

Tabela 13: Telesni izgled

TELESNI IZGLED	f	f%
Zadovoljen/-na	456	41,68
Še kar zadovoljen/-na	478	43,69
Nezadovoljen/-na	160	14,63
Skupaj	1094	100,0

S svojim telesnim izgledom je povsem zadovoljnih manj kot polovica anketirancev. Nezadovoljen je vsak sedmi anketiranec.

3.1.3 Materialno stanje

Tabela 14: Materialno stanje

MATERIALNO STANJE	f	f%
Zadovoljen/-na	694	63,44
Še kar zadovoljen/-na	371	33,91
Nezadovoljen/-na	29	2,65
Skupaj	1094	100,0

Večina anketirancev je zadovoljnih s svojim materialnim položajem. Nezadovoljnih je nepričakovano malo anketirancev, le vsak osemintrideseti.

3.1.4 Odnos s prijatelji

Tabela 15: Odnos s prijatelji

ZADOVOLJSTVO S PRIJATELJI	f	f%
Zadovoljen/-na	885	80,90
Še kar zadovoljen/-na	188	17,18
Nezadovoljen/-na	21	1,92
Skupaj	1094	100,0

Velika večina anketirancev je zadovoljnih s svojimi odnosi s prijatelji. Nezadovoljen je vsak dvainpetdeseti anketiranec.

3.1.5 Prosti čas

Tabela 16: Prosti čas

ZADOVOLJSTVO S SVOJIM PROSTIM ČASOM	f	f%
Zadovoljen/-na	817	74,68
Še kar zadovoljen/-na	255	23,31
Nezadovoljen/-na	22	2,01
Skupaj	1094	100,0

Velika večina anketirancev je zadovoljnih s svojim prostim časom. Nezadovoljen je vsak petdeseti.

3.1.6 Priljubljenost v razredu

Tabela 17: Priljubljenost v razredu

ZADOVOLJSTVO S SVOJO PRILJUBLJENOSTJO V RAZREDU	f	f%
Zadovoljen/-na	664	60,69
Še kar zadovoljen/-na	378	34,55
Nezadovoljen/-na	52	4,75
Skupaj	1094	100,0

Več kot polovica anketirancev je zadovoljnih s svojo priljubljenostjo v razredu. Nezadovoljen je vsak enaindvajseti anketiranec.

3.1.7 Samozavest

Tabela 18: Samozavest

ZADOVOLJSTVO S SVOJO SAMOZAVESTJO	f	f%
Zadovoljen/-na	593	54,20
Še kar zadovoljen/-na	398	36,38
Nezadovoljen/-na	103	9,41
Skupaj	1094	100,0

Več kot polovica anketirancev je zadovoljnih s svojo samozavestjo. Nezadovoljnih je skoraj desetina.

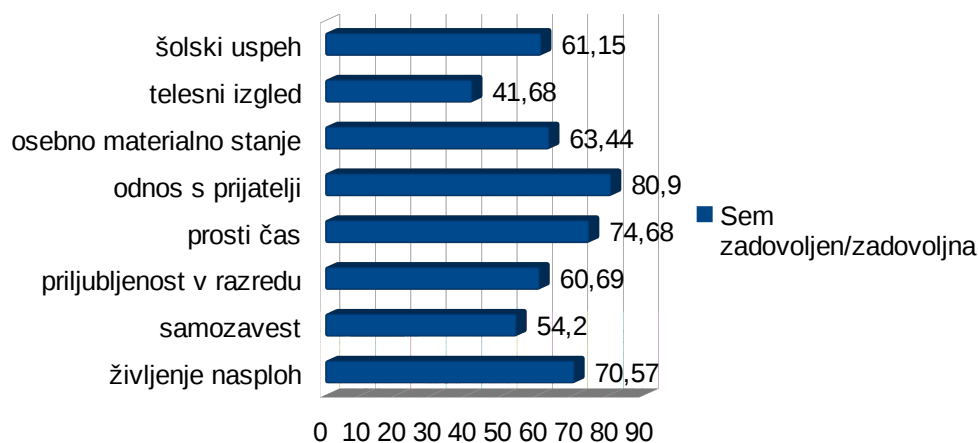
3.1.8 Zadovoljstvo z življenjem nasploh

Tabela 19: Zadovoljstvo z življenjem nasploh

ZADOVOLJSTVO S SVOJIM ŽIVLJENJEM	f	f%
Zadovoljen/-na	772	70,57
Še kar zadovoljen/-na	283	25,87
Nezadovoljen/-na	39	3,56
Skupaj	1094	100,0

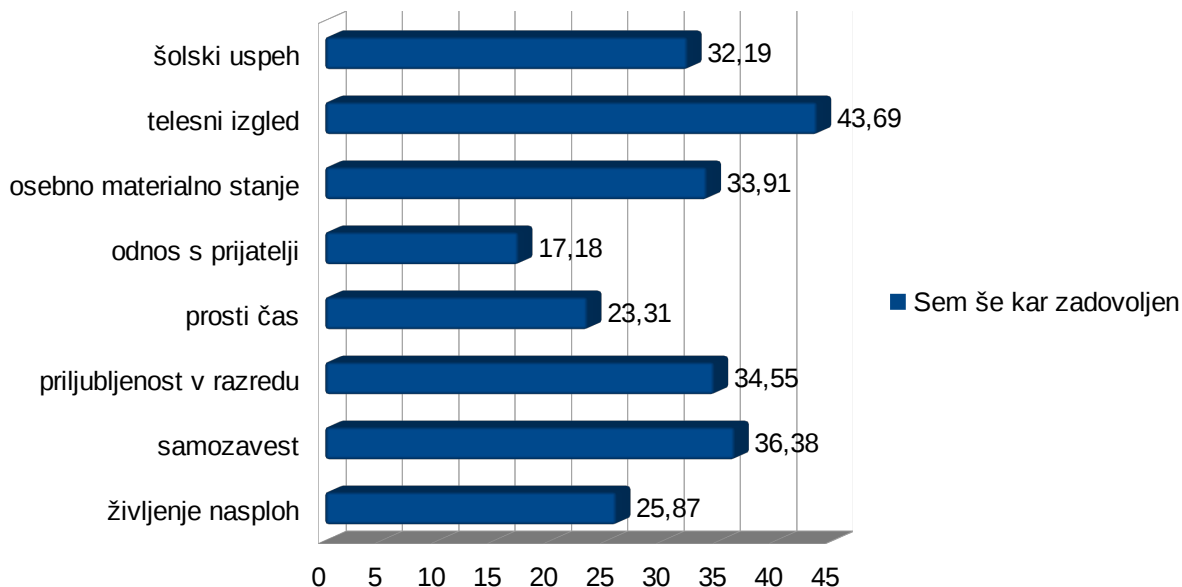
Več kot dve tretjini anketirancev je zadovoljnih s svojim življenjem. Nezadovoljen je vsak osemindvajseti anketiranec.

Za nazornejšo sliko stopnje zadovoljstva anketirancev s posameznimi stvarmi oz. področji smo podatke zajeli in prikazali še v skupnih slikah, kjer je mogoča neposredna primerjava posameznih področij.

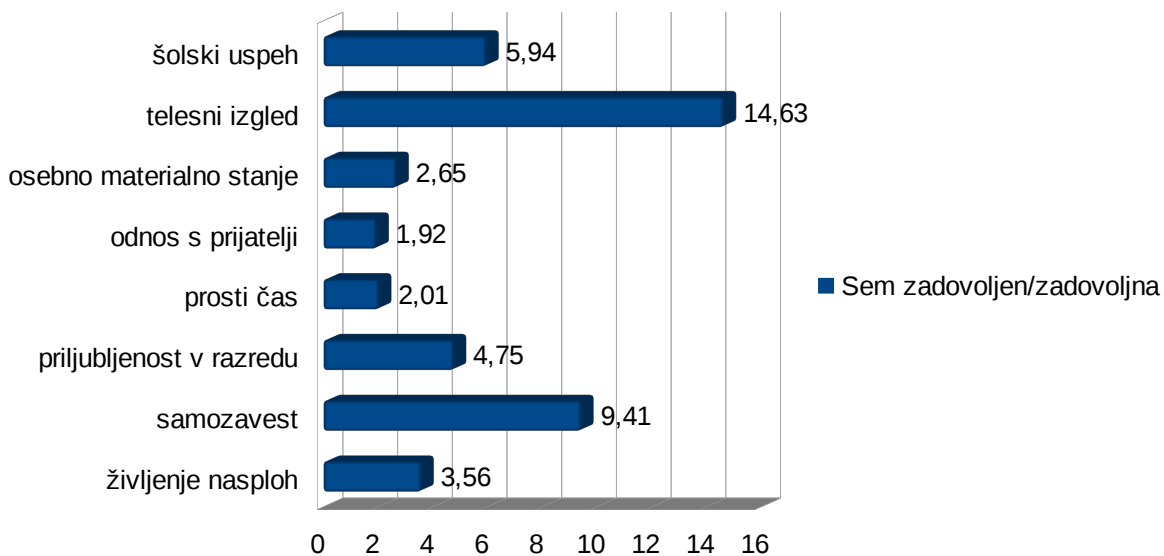
Graf 1: Zadovoljstvo s posameznimi področji (sem zadovoljen/zadovoljna)

Na osnovi odgovorov lahko sklepamo, da so mladi najbolj zadovoljni s svojimi odnosi s prijatelji, ker je bil glede na starostno strukturo anketiranih tudi pričakovani rezultat. Z življenjem nasploh je povsem zadovoljnih dobri dve tretjini anketirancev. Le dobra polovica je povsem zadovoljnih s svojo samozavestjo.

Graf 2: Zadovoljstvo s posameznimi področji (sem še kar zadovoljen/zadovoljna)

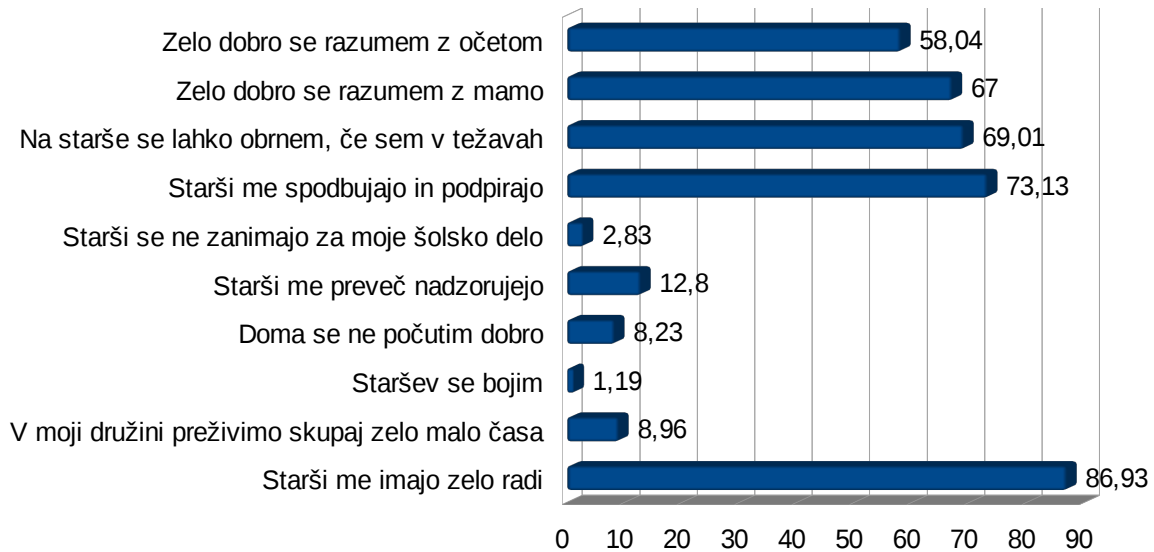
Odgovori »še kar zadovoljen/-na« ne izražajo nezadovoljstva, temveč višjo kritičnost in samokritičnost anketirancev od skupine odgovorov pod »zadovoljen/-na«, sklepamo pa, da tudi višja pričakovanja do sebe glede šolskega uspeha, telesnega videza, materialnega položaja, svoje priljubljenosti v razredu, odnosa s prijatelji, prostega časa in življenja kot takega. Tako smo domnevali že v prejšnji ponovitvi raziskave.

Graf 3: Zadovoljstvo s posameznimi področji (sem nezadovoljen/nezadovoljna)

Največji delež anketiranih je nezadovoljnih s svojim telesnim izgledom (vsak sedmi) in s svojo samozavestjo (skoraj desetina).

3.1.9 Odnos s starši

Graf 4: Odnos s starši

Velika večina anketirancev doživlja starše kot močno oporo, čuti njihovo ljubezen in jim zaupa tudi v težavah. Na osnovi teh odgovorov lahko sklepamo, da je družinsko okolje za večino anketiranih mladostnikov varno in spodbudno. Dobra desetina jih meni, da jih starši preveč nadzorujejo, slaba desetina se doma ne počuti dobro, prav tako slaba desetina pa jih meni, da v družini skupaj preživijo zelo malo časa. Vsak petintrideseti anketirani doživlja nezanimanje za njegovo/njeno šolsko delo s strani staršev, dober odstotek anketiranih pa se staršev celo boji.

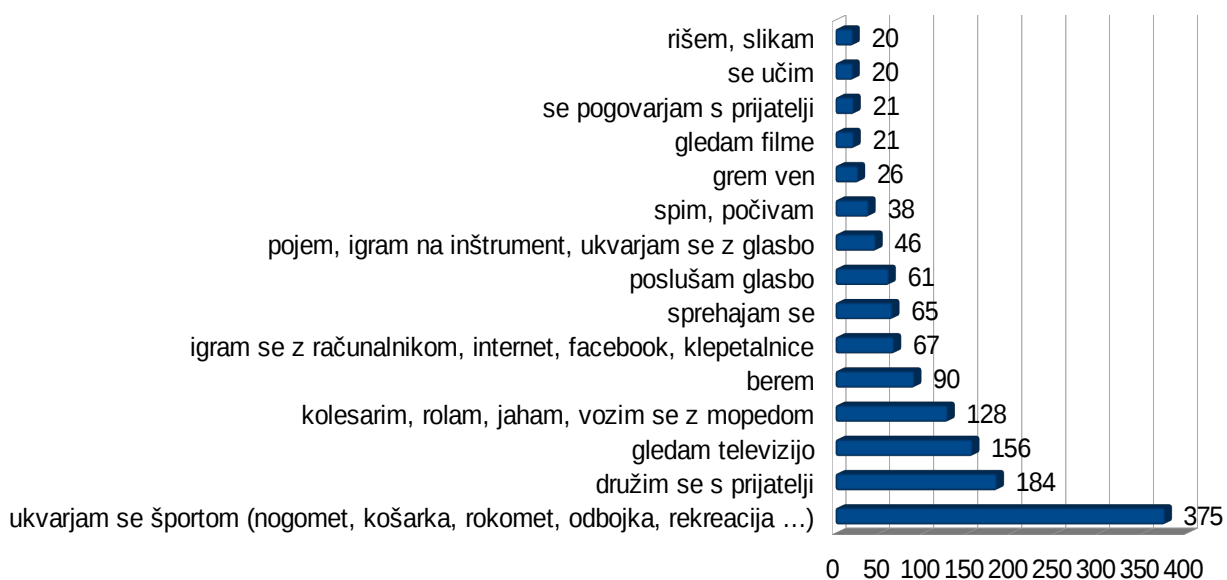
Zanimivi dodatni odgovori:

- tečnarijo
- z obema staršema se veliko kregam
- me pretepajo kot cucka
- nisem dosti s starši
- dobro se razumemo, čeprav se včasih skregamo, imamo dober odnos

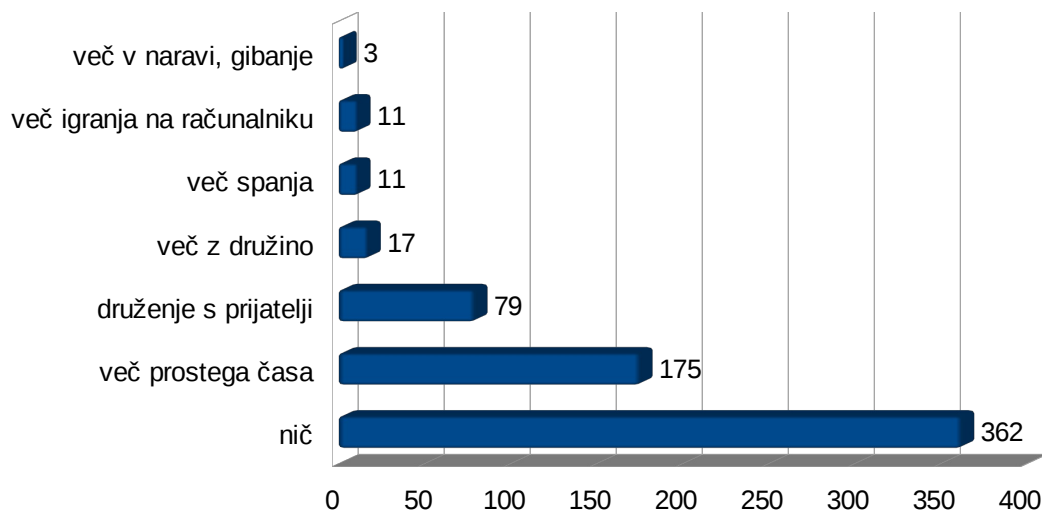
- zelo dobro se razumem z obema staršema
- skupaj ne preživimo dosti časa
- še kar se razumem s starši
- so najboljši starši
- zelo dobro se razumem z bratom
- se pa ne razumemo

3.1.10 Prosti čas

Graf 5: Kaj najpogosteje delaš v prostem času?

Največji delež anketiranih se v prostem času najpogosteje ukvarja s športom, veliko pa jih prosti čas najpogosteje namenja druženju s prijatelji, gledanju televizije, pa tudi branju, sprehodom, ukvarjanju z računalnikom in z glasbo.

Graf 6: Kaj pogrešaš v prostem času?

Veliko mladih je povedalo, da ne pogrešajo nič. Tisti, ki jim v prostem času kaj manjka, pa bi želeli imeti več prostega časa in tudi več časa za druženje s prijatelji in družino.

3.2 IZKUŠNJE Z RAZLIČNIMI DROGAMI

Anketiranci so odgovarjali na vprašanje, kakšne so njihove izkušnje z različnimi drogami.

3.2.1 Izkušnje s cigaretami

Tabela 20: Izkušnje z cigaretami

CIGARETE	f	f%
Še nisem poskusil/-a	665	60,79
Poskusil/-a sem enkrat	247	22,58
Uživam včasih, na zabavah	117	10,69
Uživam redno	65	5,94
Skupaj	1094	100,0

Slabi dve tretjini anketirancev še ni poskusilo cigaret. Redno kadi vsak sedemnajsti anketiranec.

3.2.2 Izkušnje z alkoholom

Tabela 21: Izkušnje z alkoholom

ALKOHOLNE PIJAČE	f	f%
Še nisem poskusil/-a	328	29,98
Poskusil/-a sem enkrat	323	29,52
Uživam včasih, na zabavah	408	37,29
Uživam redno	35	3,20
Skupaj	1094	100,0

Slaba tretjina anketirancev še ni poskusila alkohola, alkoholne pijače pa redno uživa vsak enaintrideseti anketiranec.

3.2.3 Izkušnje z vdihovanjem hlapov lepila ali plina

Tabela 22: Izkušnje z vdihovanjem hlapov lepila ali plina

VDIHOVANJE HLAPOV LEPILA ALI PLINA	f	f%
Še nisem poskusil/-a	953	87,11
Poskusil/-a sem enkrat	118	10,79
Uživam včasih, na zabavah	8	0,73
Uživam redno	15	1,37
Skupaj	1094	100,0

Izrazita večina anketirancev še ni uživala inhalantov. Rednih uživalcev je 15.

3.2.4 Izkušnje z energijskimi pijačami

Tabela 23: Izkušnje z energijskimi pijačami

ENERGISKE PIJAČE	f	f%
Še nisem poskusil/-a	233	21,30
Poskusil/-a sem enkrat	332	30,35
Uživam včasih, na zabavah	438	40,04
Uživam redno	91	8,32
Skupaj	1094	100,0

Le dobra petina anketirancev še ni poskusila energijskih pijač. Redno jih uživa skoraj desetina.

3.2.5 Izkušnje s pomirjevali

Tabela 24: Izkušnje s pomirjevali

POMIRJEVALA	f	f%
Še nisem poskusil/-a	1040	95,06
Poskusil/-a sem enkrat	30	2,74
Uživam včasih, na zabavah	7	0,64
Uživam redno	17	1,55
Skupaj	1094	100,0

Izrazita večina anketirancev še ni uživala pomirjeval. Rednih uživalcev je 17.

3.2.6 Izkušnje s sredstvi za povečanje športnih dosežkov

Tabela 25: Izkušnje s sredstvi za povečanje športnih dosežkov

SREDSTVA ZA POVEČANJE ŠPORTNIH DOSEŽKOV	f	f%
Še nisem poskusil/-a	1042	95,25
Poskusil/-a sem enkrat	30	2,74
Uživam včasih, na zabavah	7	0,64
Uživam redno	15	1,37
Skupaj	1094	100,0

Izrazita večina anketirancev še ni uživala sredstev za povečanje športnih dosežkov. Rednih uživalcev je 15.

3.2.7 Izkušnje s kajenjem marihuane

Tabela 26: Izkušnje z kajenjem marihuane

KAJENJE MARIHUANE	f	f%
Še nisem poskusil/-a	982	89,76
Poskusil/-a sem enkrat	59	5,39
Uživam včasih, na zabavah	34	3,11
Uživam redno	19	1,74
Skupaj	1094	100,0

Dobra desetina anketiranih je že uživala marihuano. Rednih uživalcev je 19.

3.2.8 Izkušnje z amfetamini

Tabela 27: Izkušnje z amfetamini

AMFETAMINI	f	f%
Še nisem poskusil/-a	1068	97,62
Poskusil/-a sem enkrat	10	0,91
Uživam včasih, na zabavah	4	0,37
Uživam redno	12	1,10
Skupaj	1094	100,0

Izrazita večina anketirancev še ni uživala amfetaminov. Rednih uživalcev je 12.

3.2.9 Izkušnje s kokainom

Tabela 28: Izkušnje s kokainom

KOKAIN	f	f%
Še nisem poskusil/-a	1070	97,81
Poskusil/-a sem enkrat	7	0,64
Uživam včasih, na zabavah	2	0,18
Uživam redno	15	1,37
Skupaj	1094	100,0

Izrazita večina anketirancev še ni uživala kokaina. Rednih uživalcev je 15.

3.2.10 Izkušnje s heroinom

Tabela 29: Izkušnje s heroinom

HEROIN	f	f%
Še nisem poskusil/-a	1077	98,45
Poskusil/-a sem enkrat	4	0,37
Uživam včasih, na zabavah	2	0,18
Uživam redno	11	1,01
Skupaj	1094	100,0

Izrazita večina anketirancev še ni uživala heroina. Rednih uživalcev je 11.

3.2.11 Izkušnje z ekstazijem

Tabela 30: Izkušnje z ekstazijem

EKSTAZI	f	f%
Še nisem poskusil/-a	1074	98,17
Poskusil/-a sem enkrat	4	0,37
Uživam včasih, na zabavah	2	0,18
Uživam redno	14	1,28
Skupaj	1094	100,0

Izrazita večina anketirancev še ni uživala ekstazija. Rednih uživalcev je 14.

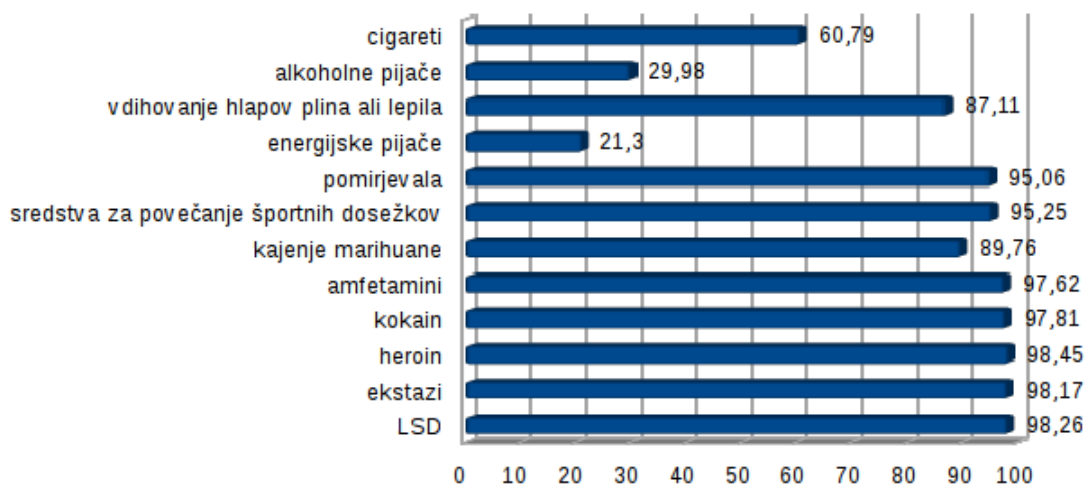
3.2.12 Izkušnje z LSD

Tabela 31: Izkušnje z LSD

LSD	f	f%
Še nisem poskusil/-a	1075	98,26
Poskusil/-a sem enkrat	4	0,37
Uživam včasih, na zabavah	2	0,18
Uživam redno	13	1,19
Skupaj	1094	100,0

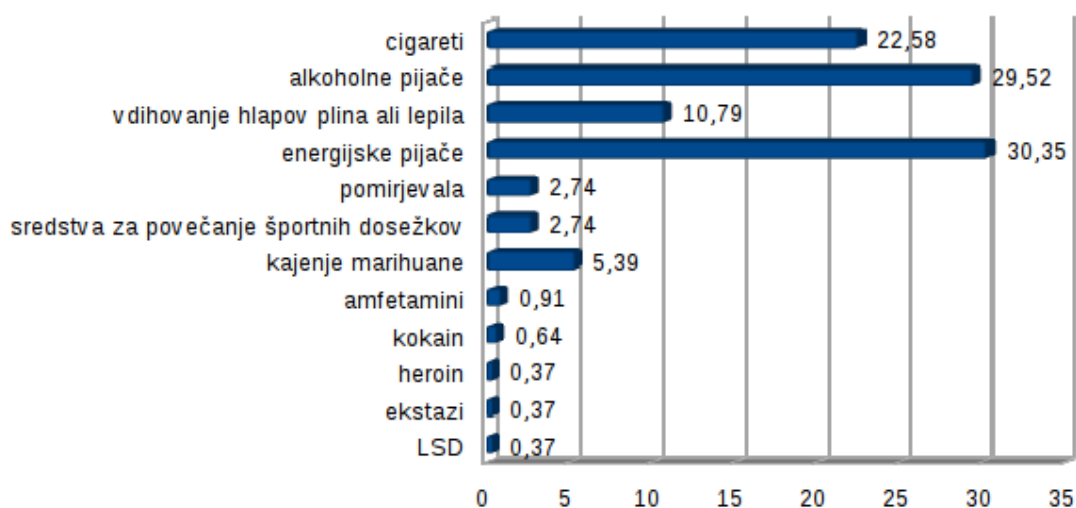
Izrazita večina anketirancev še ni uživala LSD-ja. Rednih uživalcev je 13.

Podatke o izkušnjah z drogami smo zbrali tudi tako, da lahko v grafih opazujemo odstotke odgovorov glede na vrsto izkušnje.

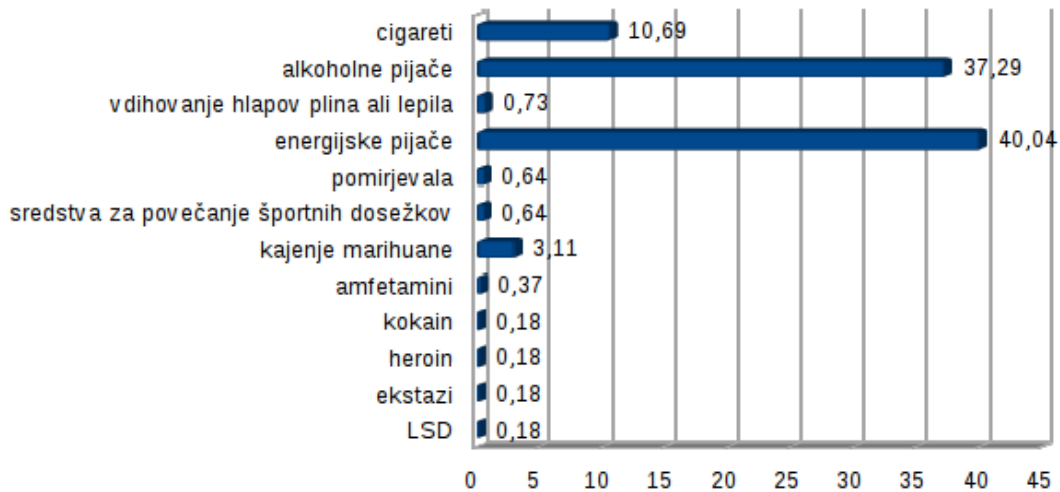
Graf 7: Še nisem poskusil/poskusila

V anketirani populaciji samo dobra petina še ni poskusila energijskih napitkov. Alkoholnih pijač pa še ni nikoli poskusila le slaba tretjina anketirancev, kar kaže na široko dostopnost alkohola vsem generacijam, ne glede na zakonske norme. Slabi dve tretjini nista nikoli poskusili cigaretov.

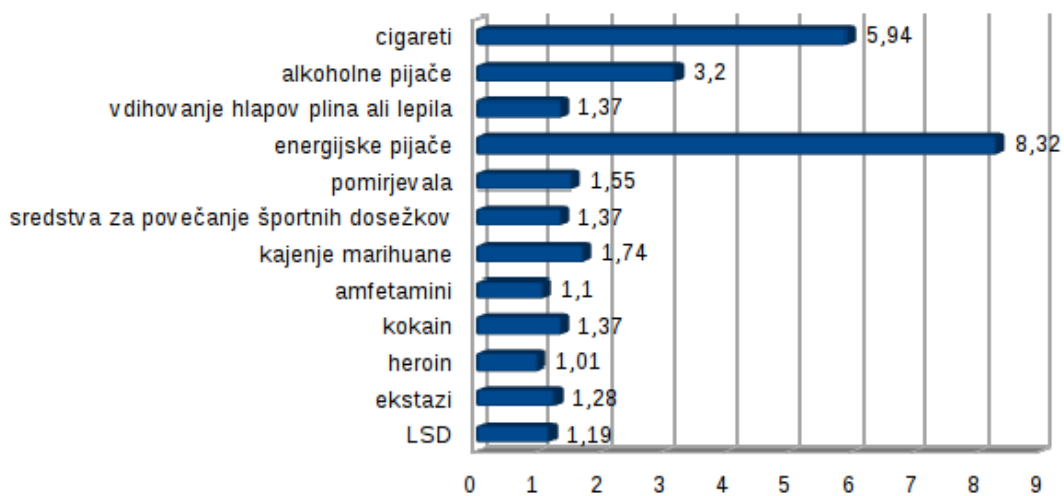
Graf 8: Poskusil/poskusila sem enkrat

Med tistimi, ki so kakšno od navedenih drog poskusili le enkrat, je največji delež takih, ki so poskusili energijske pijače, alkohol in cigarete. Dobra desetina jih je enkrat poskusila inhalante, dobra dvajsetina pa marihuano.

Graf 9: Uživam včasih

Občasno cigarete uživa dobra desetina anketiranih. Občasnih uživalcev alkohola je dobra tretjina. Energijske pijače občasno uživa štirideset odstotkov anketiranih.

Graf 10: Uživam redno

Rednih kadilcev je v anketirani populaciji slabih šest odstotkov, rednih uživalcev alkohola je dobre tri odstotke, rednih uživalcev energijskih pijač pa dobrih osem odstotkov.

3.3 KAKO DOSTOPNE SO TI POSAMEZNE DROGE

Tabela 32: Dostopnost cigaret

Cigarete	f	f%
Sploh me ne zanima	821	75,05
Lahko priskrbim, če se potrudim	133	12,16
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	140	12,80
Skupaj	1094	100,0

Cigarete zanimajo četrtno anketiranih, do njih pa zlahka dostopi dobra desetina vseh anketiranih.

Tabela 33: Dostopnost alkohola

Alkohol	f	f%
Sploh me ne zanima	638	58,32
Lahko priskrbim, če se potrudim	298	27,24
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	158	14,44
Skupaj	1094	100,0

Alkohol zanima manj kot polovico anketiranih, zlahka pa je dostopen vsakemu sedmemu anketiranemu.

Tabela 34: Dostopnost pomirjeval

Pomirjevala	f	f%
Sploh me ne zanima	1029	94,06
Lahko priskrbim, če se potrudim	44	4,02
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	21	1,92
Skupaj	1094	100,0

Pomirjevala zanimajo izrazito manjšino anketiranih, zlahka pa so dostopna slabima dvema odstotkoma anketiranih.

Tabela 35: Dostopnost energijskih pijač

Energijski napitki	f	f%
Sploh me ne zanima	478	43,69
Lahko priskrbim, če se potrudim	230	21,02
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	386	35,28
Skupaj	1094	100,0

Energijski napitki zanimajo več kot polovico anketiranih. Zlahka so dostopni dobri tretjini anketiranih.

Tabela 36: Dostopnost marihuane

Marihuana	f	f%
Sploh me ne zanima	970	88,67
Lahko priskrbim, če se potrudim	70	6,40
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	54	4,94
Skupaj	1094	100,0

Marihuana zanima dobro desetino anketiranih, brez težav pa je dostopna dvajsetini anketiranih.

Tabela 37: Dostopnost heroina

Heroin	f	f%
Sploh me ne zanima	1065	97,35
Lahko priskrbim, če se potrudim	17	1,55
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	12	1,10
Skupaj	1094	100,0

Heroin zanima izrazito manjšino anketiranih, zlahka pa je dostopen dobremu odstotku anketiranih.

Tabela 38: Dostopnost kokaina

Kokain	f	f%
Sploh me ne zanima	1060	96,89
Lahko priskrbim, če se potrudim	18	1,65
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	16	1,46
Skupaj	1094	100,0

Kokain zanima izrazito manjšino anketiranih, zlahka pa je dostopen slabemu odstotku in pol anketiranih.

Tabela 39: Dostopnost amfetaminov

Amfetamini	f	f%
Sploh me ne zanima	1067	97,53
Lahko priskrbim, če se potrudim	14	1,28
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	13	1,19
Skupaj	1094	100,0

Amfetamini zanimajo izrazito manjšino anketiranih, zlahka pa so dostopni dobremu odstotku anketiranih.

Tabela 40: Dostopnost ekstazija

Ekstazi	f	f%
Sploh me ne zanima	1059	96,80
Lahko priskrbim, če se potrudim	22	2,01
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	13	1,19
Skupaj	1094	100,0

Ekstazi zanima izrazito manjšino anketiranih, zlahka pa je dostopen dobremu odstotku anketiranih.

Tabela 41: Dostopnost LSD-ja

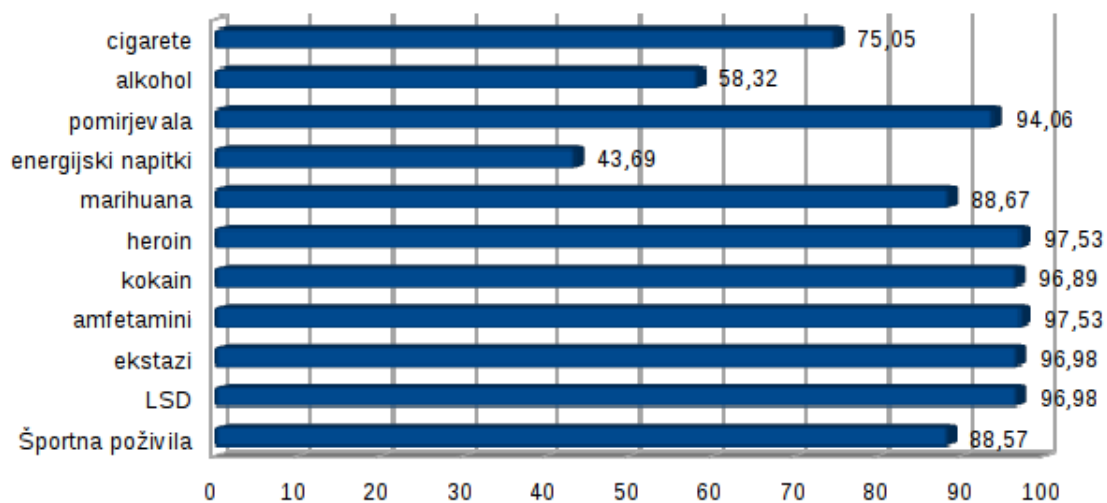
LSD	f	f%
Sploh me ne zanima	1061	96,98
Lahko priskrbim, če se potrudim	18	1,65
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	15	1,37
Skupaj	1094	100,0

LSD zanima izrazito manjšino anketiranih, zlahka pa je dostopen slabemu odstotku in pol anketiranih.

Tabela 42: Dostopnost športnih poživil

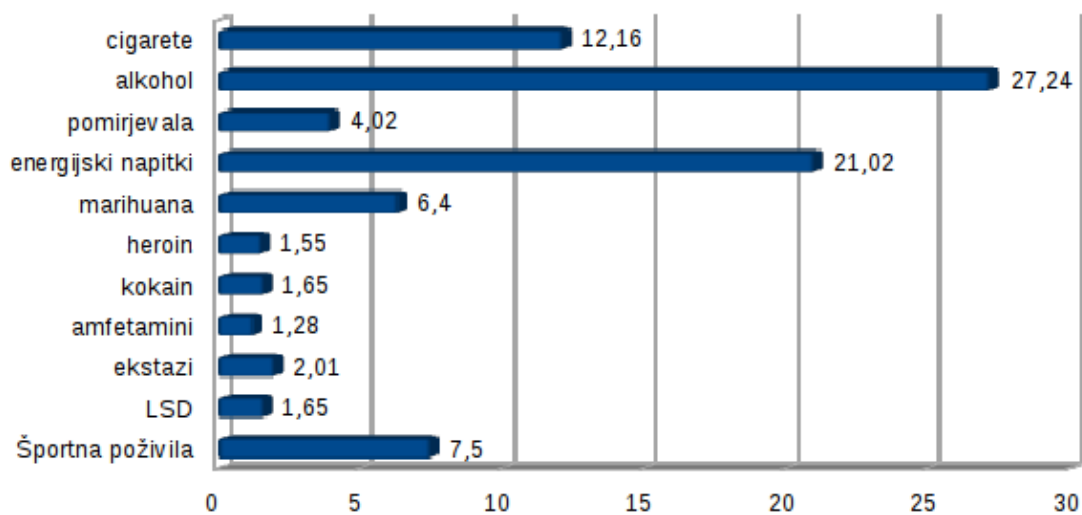
Športna poživila	f	f%
Sploh me ne zanima	969	88,57
Lahko priskrbim, če se potrudim	82	7,50
Ko hočem zaužiti, kupim brez težav	43	3,93
Skupaj	1094	100,0

Športna poživila zanimajo izrazito manjšino anketiranih, zlahka pa so dostopna slabemu odstotku in pol anketiranih.

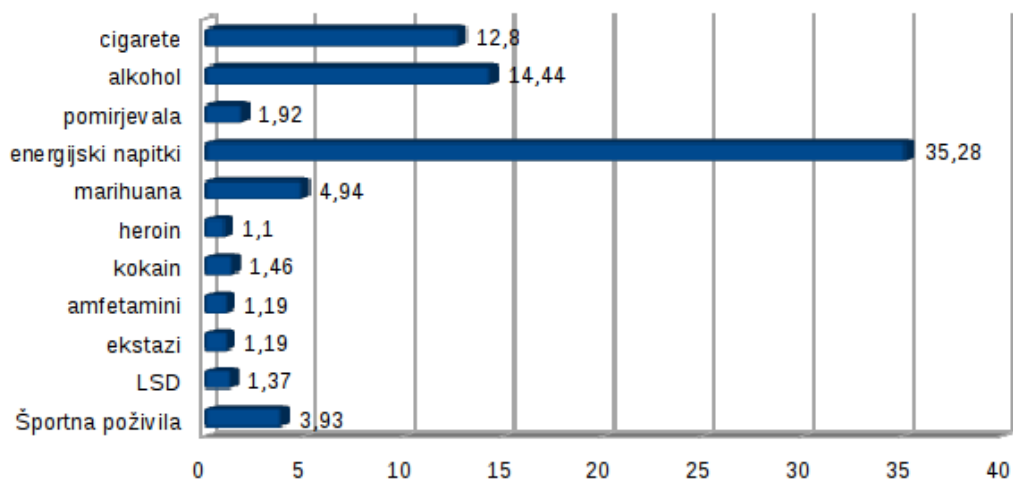
Graf 11: Sploh me ne zanima

Graf kaže največji delež nezanimanja za prepovedane droge, pomirjevala in športna poživila.

Graf 12: Lahko priskrbim, če se potrudim

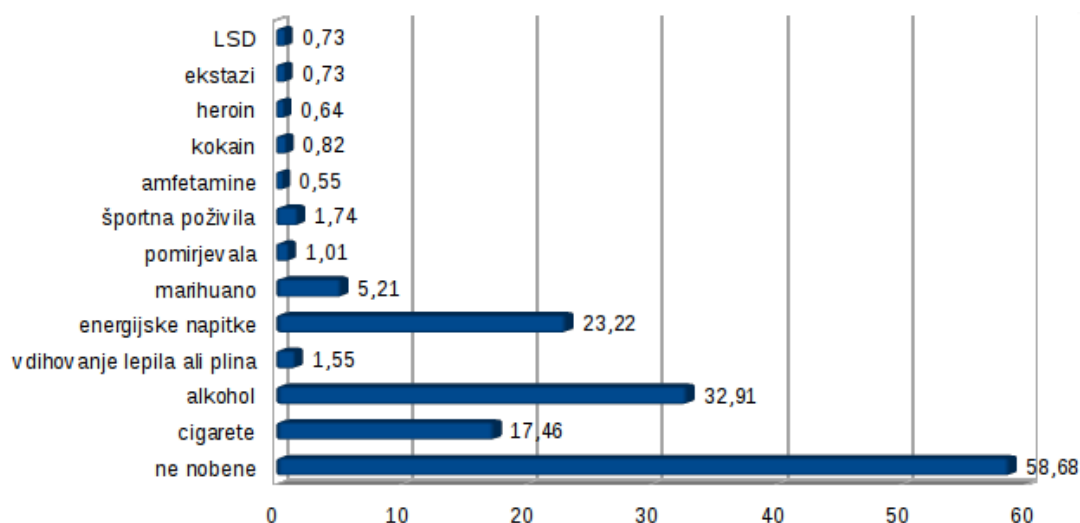
Graf kaže, da anketirani brez težav kupijo alkohol, energijske pijače in cigarete.

Graf 13: Ko hočem zaužiti, kupim brez težav

Graf kaže, da so anketiranim najbolj enostavno dostopne energijske pijače, potem pa alkohol in cigarete.

3.4 UŽIVANJE DROG V ZADNJEM MESECU

Graf 14: Uživanje drog v zadnjem mesecu

Ugotovimo lahko, da je slaba polovica anketirancev v zadnjem mesecu zaužila eno ali več drog. Na prvem mestu je alkohol, ki ga je v zadnjem mesecu uživala tretjina anketiranih, sledijo energijski napitki in cigarete.

3.5 DOŽIVLJANJE PIJANOSTI

Na vprašanje, ali so že kdaj popili toliko alkohola, da so občutili pijanost, so anketiranci odgovorili tako:

Tabela 43: Doživljanje pijanosti

Doživljanje pijanosti	f	f%
še nikoli	656	59,96
enkrat	138	12,61
nekajkrat	203	18,56
enkrat na mesec	43	3,93
enkrat na teden	24	2,19
več kot enkrat na teden	30	2,74
Skupaj	1094	100,0

Slabi dve tretjini anketirancev nista nikoli doživeli pijanosti. Število mladih, ki so nekajkrat zaužili preveč alkohola (slaba petina), je večje od števila tistih, ki so to storili enkrat (dobra desetina). Enkrat ali večkrat na teden doživlja pijanost dvajsetina vseh anketiranih.

3.6 PROSTOR, KJER SO DOŽIVELI PIJANOST

Tabela 44: Prostor, kjer so doživeli pijanost

Prostor, kjer so doživeli pijanost	f	f%
Nisem še bil/-a pijan/-a	664	60,69
doma	134	12,25
Pri sorodnikih	104	9,51
V parku ali na ulici	138	12,61
V lokalu	184	16,82

Največji delež anketiranih se je opilo v lokalu, v parku, dobra desetina pa žal tudi doma in pri sorodnikih.

Anketiranci so samostojno opisovali tudi druge prostore:

- športno igrišče
- toplice
- na izletu
- na zabavi
- na rojstnem dnevu
- na veselici
- v šoli
- v šotoru
- za pusta
- pri sošolcu
- na poroki

- na plaži
- na pikniku

3.7 ALI TI JE ŽE KDO PONUDIL NEDOVOLJENO DROGO?

Tabela 45: Ali ti je že kdo ponudil nedovoljeno drogo?

Ali ti je že kdo ponudil nedovoljeno drogo?	f	f%
Nihče mi še ni ponudil nedovoljene droge	919	84
Ponudil/-a mi jo je prijatelj oz. prijateljica	114	10,42
Ponudil/-a mi jo je sošolec oz. sošolka	64	5,85
Ponudil mi jo je preprodajalec	48	4,39

Anketiranim so v največjem deležu (dobri desetini) drogo ponudili prijatelji oziroma prijateljice. Izkušnjo s preprodajalcem ima vsak triindvajseti učenec.

Med drugimi možnostmi so anketiranci navedli:

- neznanec
- sestra

3.8 KJE SO TI PONUDILI NEDOVOLJENO DROGO?

Tabela 46: Kje so ti ponudili nedovoljeno drogo

Kje so ti ponudili nedovoljeno drogo?	f	f%
Nimam te izkušnje	922	84,28
Ponudili so mi jo v šoli	27	2,47
V bližini šole	54	4,94
V lokalu	22	2,01
Na ulici ali v parku	96	8,78
Na domači zabavi	50	4,57

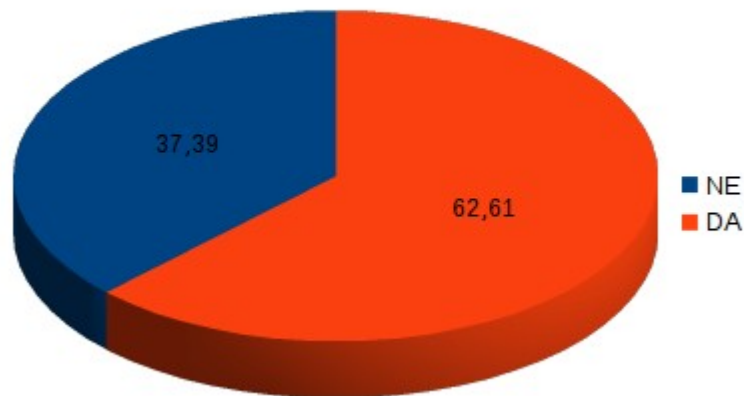
Droga je bila anketiranim v največjem deležu (skoraj vsakemu desetemu) ponujena na ulici ali v parku, slabima dvema in pol odstotkoma anketiranih pa celo v šoli.

Med drugimi možnostmi so anketiranci navedli:

- na zabavi
- na veselici
- na morju
- v toplicah
- blizu doma

3.9 ALI MISLIŠ, DA VEŠ DOVOLJ O DROGAH IN NJIHOVIH UČINKIH?

Graf 15: Ali misliš, da veš dovolj o drogah in njihovih učinkih

Slabi dve tretjini jih meni, da o drogah in njihovem delovanju vedo dovolj, dobra tretjina pa jih meni, da o tem ne vedo dovolj.

3.10 KAJ V ZVEZI Z DROGAMI BI TE ZANIMALO SLIŠATI NA PREDAVANJU V ŠOLI?

- Stranski učinki in posledice
- Od kod izvirajo
- Kako izgledajo določene vrste drog
- Podrobnejši opisi
- Zakaj te droge hitro zasvojijo
- Ali imajo tudi dobre učinke
- Kako se pripraviti do tega, da greš na zdravljenje

Velik delež mladih želi o drogah vedeti več. Izpostavljajo različne vidike, ki jih zanimajo, kar je treba upoštevati in izkoristiti pri izobraževalnih, osveščevalnih programih.

3.11 KAM BI SE OBRNIL/A PO POMOČ, ČE BI IMEL PROBLEM Z DROGO KDO V DRUŽINI ALI MED PRIJATELJI?

- Na starše in prijatelje
- Socialno delavko
- Na mamo
- Na zdravnika
- Na kliniko
- Na psihologinjo
- Na sorodnike
- Na očeta

- Na stare starše
- Na strokovnjake
- Na učitelja ali profesorja
- Na najboljšega prijatelja ali prijateljico
- Na TOM telefon
- Na policijo
- Na svetovalno delavko
- Na razrednika
- Na delavca šole
- Na DrogArt
- Na botra
- Na CSD

Mladi navajajo številne zaupanja vredne subjekte, na katere bi se bili pripravljene obrniti po pomoč. Izjemno pomembno je, da bi imel prav vsak učenec/dijak vsaj eno dobronamerno, kompetentno in zanesljivo osebo, na katero se lahko obrne, ko je v stiski, ali ko je v težavah nekdo bližnji.

4 ANALIZA REZULTATOV

V analizi rezultatov so nas zanimala morebitne povezave med različnimi spremenljivkami oziroma kategorijami, ki smo jih vključili v anketni vprašalnik. Ugotovitve analize navajamo v vrstnem redu kategorij iz vprašalnika, vrednosti pa predstavljamo v odstotkih, na nekaj mestih pa zaradi nazornosti navajamo število odgovorov. V prikaz rezultatov smo vključili le statistično pomembne ugotovitve.

4.1 REZULTATI GLEDE NA SPOL ANKETIRANCEV

Dejavnik spola se je že pri prvih dveh izvedbah raziskave pokazal kot pomembna kategorija na nekaterih področjih vedenja mladih. Tudi tokrat so nas zanimala morebitne pomembne razlike v odgovorih anketirancev in anketirank pri izbranih relevantnih vprašanjih.

4.1.1 Zadovoljstvo s telesnim izgledom, s samozavestjo, materialnim stanjem, prostim časom, priljubljenostjo v razredu in odnosom s starši

V skladu z ugotovitvami sorodnih raziskav se je pokazalo, da so fantje bolj zadovoljni s svojim telesnim videzom. Zelo zadovoljnih je 51,8% fantov in le 28,7% deklet. S svojim videzom je nezadovoljnih 8,1% fantov in kar 23% deklet.

Še večja razlika v deležu zadovoljnih po spolu se je pokazala pri zadovoljstvu s svojo samozavestjo. Zelo zadovoljnih (samozavestnih) je 65,1% fantov in le 40,2% deklet. S svojo samozavestjo je nezadovoljnih 5% fantov in kar 15,1% deklet.

Podatki kažejo, da so fantje v primerjavi z dekleti bolj zadovoljni tudi s svojim materialnim stanjem, prostim časom, s svojo priljubljenostjo v razredu in z življenjem nasploh (s slednjim je zelo zadovoljnih 77,8% fantov in 61,3% deklet).

Podatki kažejo, da je delež fantov, ki menijo, da jih imajo starši zelo radi, nekoliko višji od deleža deklet, ki so tega mnenja (89,3% fantov, 83,9% deklet).

Zelo malo časa preživi s svojo družino 7,3% fantov in 11,1% deklet.

Spodbudo in podporo staršev doživlja 68,8% fantov in 78,7% deklet.

V težavah se lahko na starše obrne 56,1% fantov in 74,1% deklet.

Z mamo se zelo dobro razume 64% fantov in 70,9% deklet.

Velika večina anketirancev doživlja starše kot močno podporo, čuti njihovo ljubezen in jim zaupa tudi v težavah. Na osnovi teh odgovorov lahko sklepamo, da je družinsko okolje za večino anketiranih mladostnikov varno in spodbudno. 12,8% mladostnikov meni, da jih starši preveč nadzorujejo, 8,23% se jih doma ne počuti dobro, 8,96% mladostnikov pa meni, da v družini skupaj preživijo zelo malo časa.

Zanimivi dodatni odgovori:

- tečnarijo
- z obema staršema se veliko kregam
- me pretepajo kot cucka
- nisem dosti z starši
- ciganski
- dobro se razumemo čeprav se včasih skregamo imamo v redu odnos
- zelo dobro se razumem z obema staršema
- skupaj ne preživimo dosti časa
- še kar se razumem s starši
- so najboljši
- zelo dobro se razumem z bratom
- zelo dobro si razumem tudi z bratom
- se pa ne razumemo

4.1.2 Izkušnje z drogami

Anketiranci so odgovarjali na vprašanje, kakšne so njihove izkušnje z različnimi drogami.

Podatki kažejo, da fantje v večjem deležu (4,4%) redno uživajo alkohol v primerjavi z dekleti (1,7%). Alkohol občasno uživa 39,8% fantov in 34,1% deklet.

Pomembna razlika med spoloma se kaže še pri energijskih napitkih, ki jih redno uživa 10,6% fantov in 5,4% deklet, občasno pa 45,1% fantov in 33,5% deklet.

Sredstva za povečevanje športnih uspehov (steroidi) redno uživa 2,1% fantov in 0,4% deklet.

4.1.3 Dostopnost drog

Dostopnost alkohola zanima 44% fantov in 38,1% deklet. Alkohol je brez težav dostopen 17,2% fantov in 10,9% deklet.

Za dostopnost energijskih napitkov se zanima 62% fantov in 48,9% deklet. Ti napitki so zlahka dostopni 40,7% fantov in 28,2% deklet.

Dostopnost marihuane zanima 13,5% fantov in 8,6% deklet. Do te droge lahko brez težav dostopi 5,5% fantov in 4,2% deklet.

Med ostalimi prepovedanimi drogami se je statistično pomembna razlika med spoloma pokazala le še pri heroinu, katerega dostopnost zanima 3,7% fantov in 1,2% deklet. Heroin je brez težav dostopen 1,6% fantov in 0,4% deklet.

Za dostop do športnih poživil se zanima 15,1% fantov in 6,7% deklet. Zlahka so dostopna 5,7% fantov in 1,7% deklet.

4.1.4 Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu pred anketiranjem je katero od drog, naštetih v vprašalniku, poskusilo 45,3% fantov in 36,2% deklet.

Alkohol je v zadnjem mesecu poskusilo 37,7% fantov in 26,8% deklet.

V obdobju zadnjega meseca je energijske napitke uživalo 25,6% fantov in 20,1% deklet.

4.1.5 Doživljanje opitosti

Na vprašanje, ali so že kdaj popili toliko alkohola, da so občutili pijanost, so anketiranci odgovorili tako:

- Opitosti še nikoli ni doživelo 55,8% fantov in 65,3% deklet.
- Vsaj enkrat na teden se opije 6,3% fantov in 3,1% deklet.
- V lokalih se je že opilo 20% fantov in 12,8% deklet.

4.2 REZULTATI GLEDE NA KRAJ BIVANJA

V prejšnji raziskavi so sodelovali osnovnošolci le iz Mestne občine Ptuj in srednješolci iz celotnega ptujskega zaledja, vključeni v srednješolske programe na Ptuj. V tokratno raziskavo pa smo vključili učence zadnje triade osnovnih šol iz občin celotne Upravne enote Ptuj in dijake prvih dveh letnikov srednjih šol, ki delujejo na Ptuj.

4.2.1 Odnos s starši glede na kraj bivanja

Med anketiranimi iz MO Ptuj je 15,9% takšnih, ki menijo, da jih starši preveč nadzorujejo. Med anketiranimi iz ostalih občin je takšnih 10,1%.

4.2.2 Izkušnje z drogami glede na kraj bivanja

Doslej še ni kadilo 65% anketirancev iz MO Ptuj in 57,1% anketirancev iz ostalih občin. Vsaj občasno cigarete uživa 14,7% anketirancev iz MO Ptuj in 18,3% ostalih anketirancev. Med njimi je rednih kadilcev okrog 6% v obeh primerjanih skupinah.

Alkohola še ni poskusilo 36,5% anketiranih iz MO Ptuj in 24,3% anketiranih iz ostalih občin. Vsaj občasno alkohol uživa 35% anketiranih iz MO Ptuj in 45,3% ostalih anketiranih. Med temi je rednih uživalcev iz MO Ptuj 2,4%, iz ostalih občin pa 3,9%.

4.2.3 Dostopnost drog glede na kraj bivanja

Dostopnost alkohola zanima 37,9% anketiranih iz Mestne občine Ptuj in 45% anketiranih iz drugih občin. Alkohol je brez težav dostopen 10,6% anketiranih iz MO Ptuj in 17,8% anketiranih iz drugih občin.

4.2.4 Droge v zadnjem mesecu glede na kraj bivanja

V zadnjem mesecu je kakšno izmed naštetih drog poskusilo 55,6% anketiranih iz MO Ptuj in 62,3% anketiranih iz drugih občin.

Alkohol je v zadnjem mesecu uživalo 28,9% anketiranih iz MO Ptuj in 36,4% anketiranih iz ostalih občin.

4.2.5 Doživljanje opitosti glede na kraj bivanja

Nikoli še ni bilo opitih 65,6% anketiranih iz Mestne občine Ptuj in 56,4% anketiranih iz drugih občin.

4.3 REZULTATI GLEDE NA VRSTO ŠOLSKEGA PROGRAMA

4.3.1 Zadovoljstvo anketirancev glede na vrsto šolskega programa

S svojim šolskim uspehom je zelo zadovoljnih 64,9% osnovnošolcev, 67,2% gimnazijcev, anketirancev iz ostalih srednješolskih programov pa okrog 50%.

S svojim materialnim stanjem je zelo zadovoljnih 67,1% osnovnošolcev, 72,4% gimnazijcev, 66% dijakov srednje strokovnih in 46,9% dijakov srednje poklicnih programov.

Da se doma ne počutijo dobro, pravi 6,7% osnovnošolcev, 3,4% gimnazijcev in okrog 12% dijakov ostalih srednješolskih programov.

Da jih starši preveč nadzorujejo, pravi 13,7% osnovnošolcev, 24,1% gimnazijcev in 9,5% dijakov srednjih strokovnih in poklicnih šol.

V težavah se na starše lahko obrne 70,7% osnovnošolcev, 63,8% gimnazijcev, 74,8% dijakov srednje strokovnih in 61,7% dijakov srednje poklicnih programov.

Spodbudo in podporo od staršev na vseh programih doživlja okrog 75% anketiranih, nekoliko odstopata srednje poklicni program (64,6%) in nižje poklicni (50%). Pri slednjem je pri vseh vprašanjih sodelovalo le 8 anketiranih in deleži niso primerjalno statistično uporabni.

4.3.2 Izkušnje z drogami glede na vrsto šolskega programa

Cigaret še ni poskusilo 76,2% osnovnošolcev, 37,9% gimnazijcev, 31,3% dijakov srednje strokovnih programov in 38,3% dijakov srednje poklicnih programov.

Redno kadi 1,8% osnovnošolcev, 5,2% gimnazijcev, 10,2% dijakov srednje strokovnih šol in 16,7% dijakov srednje poklicnih šol.

Alkohola še ni poskusilo 40% učencev osnovne šole, 6,9% gimnazijcev, 8,2% dijakov srednje strokovnih šol in 16,7% dijakov srednje poklicnih šol.

Občasno alkohol uživa 19,2% osnovnošolcev, 70,7% gimnazijcev, 74,8% dijakov srednje strokovnih šol in 61,2% dijakov srednje poklicnih šol.

Alkohol redno uživa 1% osnovnošolcev, 3,4% gimnazijcev, 10,2% dijakov srednje strokovnih šol in 5,3% dijakov srednje poklicnih šol.

Energijskih napitkov še ni poskusilo 27,2% osnovnošolcev in okrog 10% anketirancev iz ostalih srednješolskih programov. Redno jih uživa 5,4% osnovnošolcev, 8,6% gimnazijcev, 16,3% dijakov srednje strokovnih in 12,4% dijakov srednje poklicnih šol.

Marihuane še ni poskusilo 96,4% osnovnošolcev in okrog 75% do 80% dijakov drugih srednješolskih programov.

Marihuano občasno uživa 0,3% osnovnošolcev in okrog 8% dijakov srednješolskih programov. Rednih uživalcev je 1,5% osnovnošolcev, 1,7% gimnazijcev, 2 odstotka dijakov srednjih strokovnih šol in 2,4% dijakov srednjih poklicnih šol.

Ob pridržku (ki obstaja pri vseh vprašanih), da vsi morda niso resno odgovarjali, lepilo ali plin redno vdihava 6 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 3 dijaki srednjega strokovnega programa in 5 dijakov srednjega poklicnega programa. Občasno to počno še 4 osnovnošolci, 1 dijak srednje strokovne in 3 dijaki srednje poklicne šole.

Pomirjevala redno uživa 9 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, trije dijaki srednje strokovne in 4 dijaki srednje poklicne šole. Občasno pa to počnejo še 3 osnovnošolci in 4 dijaki srednje poklicne šole.

Sredstva za povečevanje športnih uspehov (steroidi) redno uživa 6 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 2 dijaka srednje strokovne in 5 dijakov srednje poklicne šole. Občasno to počno še 3 osnovnošolci, 1 dijak srednje strokovne in 3 dijaki srednje poklicne šole.

Amfetamine (speed) redno uživa 5 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 1 dijak srednje strokovne in 5 dijakov srednje poklicne šole. Občasno pa to počneta še 2 osnovnošolca in 2 dijaka srednje poklicne šole.

Kokain redno uživa 6 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 2 dijaka srednje strokovne in 6 dijakov srednje poklicne šole. Občasno to počneta še 2 dijaka srednje poklicne šole.

Heroin redno uživa 5 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 1 dijak srednje strokovne in 4 dijaki srednje poklicne šole. Občasno to počneta še 1 osnovnošolec in 1 dijak srednje poklicne šole.

Ekstazi redno uživa 6 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 1 dijak srednje strokovne in 6 dijakov srednje poklicne šole. Občasno to počneta še 1 osnovnošolec in 1 dijak srednje poklicne šole.

LSD redno uživa 6 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 1 dijak srednje strokovne in 5 dijakov srednje poklicne šole. Občasno to počneta še 2 dijaka srednje poklicne šole.

4.3.3 Dostopnost drog glede na vrsto šolskega programa

Dostopnost cigaret zanima 13,7% osnovnošolcev, 53,5% gimnazijcev, 45,6% dijakov srednjih strokovnih in 39,2% dijakov srednjih poklicnih šol.

Cigareti so zlahka dostopni 4,2% osnovnošolcev in okrog 25% dijakom srednješolskih programov.

Za dostop do alkohola se zanima 27,5% osnovnošolcev, 67,3% gimnazijcev, 75,5% dijakov srednjih strokovnih in 57,9% dijakov srednjih poklicnih šol.

Alkohol je zlahka dostopen 4,3% osnovnošolcev, 27,6% gimnazijcev, 38,1% dijakov srednjih strokovnih programov in 27,3% dijakov srednjih poklicnih programov.

Energijski napitki zanimajo 48% osnovnošolcev, 74,1% gimnazijcev, 78,2% dijakov srednjih strokovnih in 62,7% dijakov srednjih poklicnih šol.

Energijski napitki so zlahka dostopni 23,1% osnovnošolcev, 63,8% gimnazijcev, 64,6% dijakov srednjih strokovnih programov in 46,9% dijakov srednjih poklicnih programov.

Dostopnost marihuane zanima 5,3% osnovnošolcev, 29,3% gimnazijcev, 25,8% dijakov srednjih strokovnih in 15,8% dijakov srednjih poklicnih šol.

Marihuana je zlahka dostopna 1,9% osnovnošolcev, 13,8% gimnazijcev, 8,8% dijakov srednjih strokovnih programov in 9,6% dijakov srednjih poklicnih programov.

4.3.4 Droge v zadnjem mesecu glede na vrsto šolskega programa

V zadnjem mesecu je kakšno izmed naštetih drog poskusilo 28,4% osnovnošolcev, 63,8% gimnazijcev, 70,1% dijakov srednjih strokovnih in 57,4% dijakov srednjih poklicnih šol.

Cigarete je v zadnjem mesecu kadilo 6,8% osnovnošolcev, 32,8% gimnazijcev, 32% dijakov srednjih strokovnih in 36,8% dijakov srednjih poklicnih šol.

Alkohol je v zadnjem mesecu uživalo 17,4% osnovnošolcev, 53,4% gimnazijcev, 68% dijakov srednjih strokovnih in 53,1% dijakov srednjih poklicnih šol.

Energijske napitke je v zadnjem mesecu uživalo 15,5% osnovnošolcev, 25,9% gimnazijcev, 38,8% dijakov srednjih strokovnih in 36,8% dijakov srednjih poklicnih šol.

Marihuano je v zadnjem mesecu uživalo 1,6% osnovnošolcev, 8,6% gimnazijcev, 12,2% dijakov srednjih strokovnih in 11% dijakov srednjih poklicnih šol.

Športna poživila je v zadnjem mesecu uživalo 0,6% osnovnošolcev, 1,7% gimnazijcev, 4,8% dijakov srednjih strokovnih in 3,3% dijakov srednjih poklicnih šol.

V zadnjem mesecu je lepilo ali plin vdihovalo 7 osnovnošolcev, 1 gimnazijec, 3 dijaki srednje strokovne šole in 6 dijakov srednje poklicne šole.

V zadnjem mesecu je pomirjevala uživalo 6 osnovnošolcev, 1 dijak srednje strokovne šole in 4 dijaki srednje poklicne šole.

Športna poživila so v zadnjem mesecu uživali 4 osnovnošolci, 1 gimnazijec, 7 dijakov srednje strokovne šole in 7 dijakov srednje poklicne šole.

Amfetamine (speed) je v zadnjem mesecu užival 1 osnovnošolec in 5 dijakov srednje poklicne šole.

Kokain je v zadnjem mesecu uživalo 5 osnovnošolcev in 4 dijaki srednje poklicne šole.

Heroin so v zadnjem mesecu uživali trije osnovnošolci in 4 dijaki srednje poklicne šole.

Ekstazi sta v zadnjem mesecu uživali 2 osnovnošolca in 6 dijakov srednje poklicne šole.

LSD so v zadnjem mesecu uživali trije osnovnošolci in 5 dijakov srednje poklicne šole.

4.3.5 Doživljanje opitosti glede na vrsto šolskega programa

Nikoli se še ni opilo 79,3% osnovnošolcev, 34,5% gimnazijcev, 17% dijakov srednje strokovne šole in 34% dijakov srednje poklicne šole.

Vsaj enkrat na teden se opije 0,6% osnovnošolcev, 3,4% gimnazijcev, 15% dijakov srednje strokovne šole in 12,4% dijakov srednje poklicne šole.

Doma je opitost doživelo 5,8% osnovnošolcev, 19% gimnazijcev, 26,5% dijakov srednjega strokovnega programa in 21,1% dijakov srednjega poklicnega programa.

Pri sorodnikih je opitost doživelo 5,4% osnovnošolcev, 10,3% gimnazijcev, 18,4% dijakov srednjega strokovnega programa in 16,7% dijakov srednjega poklicnega programa.

V parku ali na ulici je opitost doživelo 4% osnovnošolcev, 22,4% gimnazijcev, 25,9% dijakov srednjega strokovnega programa in 28,7% dijakov srednjega poklicnega programa.

V lokalu je opitost doživelo 3,9% osnovnošolcev, 31% gimnazijcev, 48,3% dijakov srednjega strokovnega programa in 33% dijakov srednjega poklicnega programa.

4.3.6 Ponudba nedovoljenih drog glede na vrsto šolskega programa

Nedovoljenih drog še nihče ni ponudil 91,4% osnovnošolcev, 70,7% gimnazijcev, 70,1% dijakov srednjega strokovnega programa in 73,2% dijakov srednjega poklicnega programa.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil prijatelj/prijateljica, ima 5,2% osnovnošolcev, 25,9% gimnazijcev, 17% dijakov srednjega strokovnega programa in 18,7% dijakov srednjega poklicnega programa.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil sošolec/sošolka, ima 2,4% osnovnošolcev, 13,8% gimnazijcev, 13,6% dijakov srednjega strokovnega programa in 9,6% dijakov srednjega poklicnega programa.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil preprodajalec, ima 2,2% osnovnošolcev, 1,7% gimnazijcev, 9,5% dijakov srednjega strokovnega programa in 8,6% dijakov srednjega poklicnega programa.

V šoli so drogo ponudili 1% osnovnošolcev, 3,4% gimnazijcev, 4,1% dijakov srednjega strokovnega programa in 5,7% dijakov srednjega poklicnega programa.

V bližini šole so drogo ponudili 2,2% osnovnošolcev, 6,9% gimnazijcev, 10,9% dijakov srednjega strokovnega programa in 9,1% dijakov srednjega poklicnega programa.

V lokalu so drogo ponudili 0,3% osnovnošolcev, 3,4% gimnazijcev, 4,8% dijakov srednjega strokovnega programa in 5,3% dijakov srednjega poklicnega programa.

Na ulici/v parku so drogo ponudili 5,1% osnovnošolcev, 15,5% gimnazijcev, 14,3% dijakov srednjega strokovnega programa in 15,3% dijakov srednjega poklicnega programa.

Na domači zabavi so drogo ponudili 1,2% osnovnošolcev, 17,2% gimnazijcev, 12,2% dijakov srednjega strokovnega programa in 6,7% dijakov srednjega poklicnega programa.

4.4 REZULTATI GLEDE NA RAZRED / LETNIK

4.4.1 Zadovoljstvo anketirancev glede na razred / letnik

Z učnim uspehom so bolj zadovoljni anketiranci iz zadnje triade osnovne šole (med 58% do 68 %). Med dijaki prvih dveh letnikov srednjih šol je z učnim uspehom zadovoljnih dobrih 50%.

Zadovoljstvo z lastnim materialnim stanjem se z leti šolanja manjša. V 7. razredu je s svojim materialnim stanjem zadovoljnih 72,4% anketiranih, v 2. letniku srednje šole pa le še 53,8%.

Tudi zadovoljstvo z življenjem nasploh se z leti šolanja manjša. V 7. razredu je s svojim življenjem zadovoljnih 77,4% anketiranih, v 1. letniku srednje šole pa le še 62,3%.

4.4.2 Odnos s starši glede na razred / letnik

Da jih starši preveč nadzorujejo, meni 10% učencev sedmih razredov, 18% učencev osmih razredov in 15,8% dijakov prvih letnikov.

Z očetom se dobro razume 62,1% učencev sedmih razredov. V 9. razredu in v srednji šoli je takšnih učencev okrog polovica.

4.4.3 Izkušnje z drogami glede na razred / letnik

Cigaret še ni poskusilo 85,1% učencev sedmega razreda. Delež takšnih abstinentov v srednji šoli strmo pade. V prvem letniku je takšnih, ki cigaret še niso poskusili, le še 33%.

Redno kadi 1,1% učencev sedmih razredov, 0,4% učencev osmih razredov, 3,9% učencev devetih razredov, 12,1% dijakov prvih letnikov in 15,6% dijakov drugih letnikov.

Alkohola še ni poskusilo 53,3% učencev sedmih razredov, 38,6% učencev osmih razredov, 27% učencev devetih razredov. Ob vstopu v srednjo šolo tudi tukaj delež abstinentov izrazito pade. V prvem letniku je takšnih, ki alkohola še niso poskusili, le še 11,6%.

Alkohol redno uživa 1,1% učencev sedmih razredov, 0,8% učencev osmih razredov, 1,5% učencev devetih razredov, 8,4% dijakov prvih letnikov in 5,2% dijakov drugih letnikov.

Delež tistih, ki uživajo energijske pijače, se z leti šolanja veča. V sedmem razredu je rednih uživalcev 1,9%, v prvem letniku srednje šole pa že 17%.

Plin ali lepilo redno vdihuje 5 učencev sedmega razreda, po 1 učenec osmega in devetega razreda, 6 učencev prvega letnika in 2 učenca drugega letnika. V devetem razredu in prvem letniku pa še po trije anketiranci občasno.

Med rednimi uživalci pomirjeval so 3 učenci sedmega razreda, po 3 učenci osmega in devetega razreda, 6 učencev prvega letnika in 2 učenca drugega letnika.

Med rednimi uživalci sredstev za povečanje športnih uspehov (steroidov) so 3 učenci sedmega razreda, po 2 učenca osmega in devetega razreda, 6 učencev prvega letnika in 2 učenca drugega letnika.

Marihuano redno uživajo 3 učenci sedmega razreda, 2 učenca osmega, 4 učenci devetega razreda, 6 učencev prvega letnika in 4 učenci drugega letnika.

Občasno marihuano uživa še 17 dijakov prvih letnikov in 13 dijakov drugih letnikov.

Med rednimi uživalci amfetaminov so 3 učenci sedmega razreda, 2 učenca devetega razreda, 5 dijakov prvega letnika in 2 dijaka drugega letnika.

Med rednimi uživalci kokaina so 3 učenci sedmega razreda, 3 učenci devetega razreda, 7 učencev prvega letnika in 2 učenca drugega letnika.

Med rednimi uživalci heroina so 3 učenci sedmega razreda, 3 učenci devetega razreda, 4 učencev prvega letnika in 1 učenca drugega letnika.

Med rednimi uživalci ekstazija so 3 učenci sedmega razreda, 4 učenci devetega razreda, 5 učencev prvega letnika in 2 učenca drugega letnika.

Med rednimi uživalci LSD-ja so 3 učenci sedmega razreda, 1 učenec osmega, 3 učenci devetega razreda, 4 dijaki prvega letnika in 2 dijaka drugega letnika.

4.4.4 Dostopnost drog

Zanimanje za dostopnost cigaret z leti šolanja narašča, strmo pa se vzpne ob vstopu v srednjo šolo. V sedmem razredu osnovne šole tako cigarete zanimajo 5,3% učencev, v osmem razredu 13,7% učencev, v devetem razredu 23,6% učencev, v prvem letniku srednje šole pa že 48,4% dijakov.

Tudi sama dosegljivost cigaret se z leti šolanja veča. Zlahka so dostopne 10,3% učencev devetega razreda in 27,9% dijakov prvega letnika. Podoben delež pa si jih lahko zagotovi, če se potrudijo.

Tudi zanimanje za alkohol z leti šolanja narašča. V sedmem razredu alkohol zanima 12,7% učencev, v devetem razredu že 45,6% učencev, v prvem letniku sredne šole pa že 69,8% dijakov.

Podobno je z dostopnostjo alkohola. Praktično celotni anketirani populaciji sedmega razreda alkohol ni zlahka dosegljiv, 11,7% učencev pa si ga lahko priskrbi, če se potrudijo. V devetem razredu je alkohol zlahka dostopen 9,8% učencev, 35,8% pa si ga lahko priskrbi, če se potrudijo. V prvem letniku srednje šole si alkohol zlahka priskrbi 32,1% dijakov, dodatnih 37,7% pa, če se potrudijo.

Zanimanje za marihuano narašča z leti šolanja.

V sedmem razredu marihuana zanima 2,2% anketiranih, v devetem razredu 9,8% učencev, v prvem letniku srednje šole pa že 21,4% dijakov.

Izraziti večini anketirane populacije osnovnošolcev marihuana ni lahko dostopna. V devetem razredu si jo lahko enostavno priskrbi 2,9% učencev, dodatnih 6,9% pa, če se

potrudijo. V prvem letniku srednje šole pa si marihuano zlahka priskrbi že 10,7% dijakov, še dodatnih 10,7% pa, če se potrudijo.

Zanimanje za dostopnost drugih prepovedanih drog je razmeroma nizko, največ okrog 5% med anketiranimi srednješolci. Večina prepovedanih drog je zlahka dostopna razmeroma majhnemu deležu anketiranih, največ okrog 3% srednješolcev.

4.4.5 Uživanje drog v zadnjem mesecu glede na razred / letnik

V preteklem mesecu je katero od naštetih drog uživalo 14,9% sedmošolcev, 31,5% osmošolcev, 40% devetošolcev in 66,5% dijakov prvih letnikov.

V preteklem mesecu je cigarete kadilo 2,3% sedmošolcev, 8,7% osmošolcev, 11,3% devetošolcev in 38,1% dijakov prvih letnikov. V srednji šoli delež torej izrazito naraste.

Alkohol je v zadnjem mesecu poskusilo 6,5% sedmošolcev, 18,3% osmošolcev, 30,4% devetošolcev, 59,5% dijakov prvega letnika in 63% dijakov drugega letnika. Tudi tukaj vidimo izrazit porast deleža v srednji šoli.

Energijske napitke je v zadnjem mesecu poskusilo 11,5% sedmošolcev, 21,2% osmošolcev, 15,5% devetošolcev, 39,1% dijakov prvega letnika.

Marihuano je v zadnjem mesecu poskusilo 0,8% sedmošolcev, 2,1% osmošolcev, 3,4% devetošolcev, 11,2% dijakov prvega letnika, 11% dijakov drugega letnika.

Pomirjevala so uživali 4 osmošolci, 2 devetošolca, 4 dijaki prvega letnika in 1 dijak drugega letnika.

Športna poživila so v preteklem mesecu uživali štirje osmošolci, 1 devetošolec, 11 dijakov prvih letnikov in 3 dijaki drugega letnika.

Amfetamine (speed) sta v preteklem mesecu uživala 2 osmošolca, 3 dijaki prvega letnika, 1 dijak drugega letnika.

Kokain je v preteklem mesecu užival 1 sedmošolec, 3 osmošolci, 2 devetošolca, 2 dijaka prvega letnika in 1 dijak drugega letnika.

Kokain so v preteklem mesecu uživali 3 osmošolci, 2 devetošolca, 1 dijak prvega letnika in 1 dijak drugega letnika.

Ekstazi so preteklem mesecu uživali 3 osmošolci, 2 devetošolca, 2 dijaka prvega letnika in 1 dijak drugega letnika.

LSD so preteklem mesecu uživali 3 osmošolci, 2 devetošolca, 2 dijaka prvega letnika in 1 dijak drugega letnika.

4.4.6 Doživljanje opitosti glede na razred / letnik

Opitost od alkohola je doživelo že 10% sedmošolcev, 17,8% osmošolcev, 36,3% devetošolcev, 71,2% dijakov prvih letnikov in 77,5% dijakov drugih letnikov.

Več kot 1 krat na teden se opije 1,1% anketiranih sedmošolcev, 0,4% osmošolcev, 2% devetošolcev, 6,5% dijakov prvih letnikov in 4,6% dijakov drugih letnikov. Med dijaki prvih in drugih letnikov je poleg tega še 6% takih, ki se opijejo 1 krat na teden. Vsaj 1 krat na teden se torej skupno opija več kot desetina anketiranih srednješolcev, dodatna desetina pa se jih opije 1x na mesec.

Doma je opitost doživelo 5,4% sedmošolcev, 5% osmošolcev, 8,3% devetošolcev, 20,9% dijakov prvih letnikov in 26,6% anketiranih dijakov drugih letnikov.

Pri sorodnikih je opitost doživelo 1,9% sedmošolcev, 6,6% osmošolcev, 7,4% devetošolcev, 18,6% dijakov prvih letnikov in 16,2% anketiranih dijakov drugih letnikov.

V parku ali na ulici je opitost doživelo 1,1% sedmošolcev, 2,9% osmošolcev, 9,8% devetošolcev, 30,7% dijakov prvih letnikov in 24,3% anketiranih dijakov drugih letnikov.

V lokalu je opitost doživelo 0,4% sedmošolcev, 3,3% osmošolcev, 9,3% devetošolcev, 34,4% dijakov prvih letnikov in 47,4% anketiranih dijakov drugih letnikov.

4.4.7 Ponudba nedovoljenih drog

Izkušnjo, da so jim ponudili drogo, ima 3,8% anketiranih sedmošolcev, 7,5% osmošolcev, 17,2% devetošolcev, 24,7% dijakov prvih letnikov in 34,1% anketiranih dijakov drugih letnikov.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil prijatelj/prijateljica, ima 0,8% anketiranih sedmošolcev, 4,6% osmošolcev, 11,3% devetošolcev, 19,5% dijakov prvih letnikov in 20,8% anketiranih dijakov drugih letnikov.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil sošolec/sošolka, ima 0,8% anketiranih sedmošolcev, 3,3% osmošolcev, 5,4% devetošolcev, 7,0% dijakov prvih letnikov in 16,2% anketiranih dijakov drugih letnikov.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil preprodajalec, ima 2,7% anketiranih sedmošolcev, 1,7% osmošolcev, 2,5% devetošolcev, 7,4% dijakov prvih letnikov in 9,2% anketiranih dijakov drugih letnikov.

V šoli so drogo ponudili 0,8% anketiranih sedmošolcev, 0,8% osmošolcev, 2% devetošolcev, 3,3% dijakov prvih letnikov in 6,9% anketiranih dijakov drugih letnikov.

V bližini šole so drogo ponudili 1,1% anketiranih sedmošolcev, 3,3% osmošolcev, 3,4% devetošolcev, 7% dijakov prvih letnikov in 12,1% anketiranih dijakov drugih letnikov.

V lokalu so drogo ponudili 2% devetošolcev, 4,7% dijakov prvih letnikov in 4,6% anketiranih dijakov drugih letnikov.

Na ulici/v parku so drogo ponudili 0,8% sedmošolcem, 4,6% osmošolcev, 10,8% devetošolcev, 14,4% dijakov prvih letnikov in 17,3% anketiranih dijakov drugih letnikov.

Na domači zabavi so drogo ponudili 1,2% osmošolcev, 3,4% devetošolcev, 7,9% dijakov prvih letnikov in 13,3% anketiranih dijakov drugih letnikov.

4.5 REZULTATI GLEDE NA UČNI USPEH

Pri teh rezultatih moramo upoštevati zelo različno oziroma nesorazmerno številčnost skupin anketirancev glede na šolsko uspešnost. Številčno sta izrazito slabše zastopani skupini učencev z nezadostnim in zadostnim uspehom.

4.5.1 Odnos s starši glede na učni uspeh

Staršev se boji 6% učencev z zadostnim uspehom, 1,1% učencev z dobrim uspehom in 2% odličnjakov.

Da jih starši preveč nadzorujejo, menita 2% učencev z zadostnim uspehom, 9,9% učencev z dobrim uspehom, 12,4% učencev s prav dobrim uspehom in 16,9% učencev z odličnim uspehom.

Spodbudo in podporo s strani staršev doživlja 60% učencev z nezadostnim uspehom, 54% učencev z zadostnim uspehom, 68,4% učencev z dobrim uspehom, 73,5% učencev s prav dobrim uspehom in 79,4% učencev z odličnim uspehom.

Na starše se v težavah lahko obrne 40% učencev z nezadostnim uspehom, 62% učencev z zadostnim uspehom, 65% učencev z dobrim uspehom, 67,4% učencev s prav dobrim uspehom in 75,9% učencev z odličnim uspehom.

Z mamo se zelo dobro razume 40% učencev z nezadostnim uspehom 54% učencev z zadostnim uspehom, 63,9% učencev z dobrim uspehom, 68,1% učencev s prav dobrim uspehom in 70,6% učencev z odličnim uspehom.

Z očetom se zelo dobro razume 40% učencev z nezadostnim uspehom, 40% učencev z zadostnim uspehom, 55,1% učencev z dobrim uspehom, 59% učencev s prav dobrim uspehom in 62,2% učencev z odličnim uspehom.

4.5.2 Izkušnje z drogami glede na učni uspeh

Cigaret ni še nikoli poskusilo 40% učencev z nezadostnim uspehom, 32% učencev z zadostnim uspehom, 48,7% učencev z dobrim uspehom, 60,7% učencev s prav dobrim uspehom in 75% učencev z odličnim uspehom.

Redno kadi 20% učencev z nezadostnim uspehom, 22% učencev z zadostnim uspehom, 10,3% učencev z dobrim uspehom, 3,7% učencev s prav dobrim uspehom in 2,6% učencev z odličnim uspehom. Med odličnimi je tudi najmanjši delež (6,1%) takih, ki kadijo občasno, na zabavah.

Alkohola ni še nikoli poskusilo 20% učencev z nezadostnim uspehom, 26% učencev z zadostnim uspehom, 26,6% učencev z dobrim uspehom, 26,5% učencev s prav dobrim uspehom in 37,8% učencev z odličnim uspehom.

Alkohol redno uživa 8% učencev z zadostnim uspehom, 5,7% učencev z dobrim uspehom, 2,3% učencev s prav dobrim uspehom in 1,7% učencev z odličnim uspehom. Med odličnimi je tudi najmanjši delež (28,5%) takih, ki alkohol uživajo občasno, na zabavah.

Energijske napitke redno uživa 12% učencev z zadostnim uspehom, 13,3% učencev z dobrim uspehom, 6,8% učencev s prav dobrim uspehom in 5,9% učencev z odličnim uspehom.

Hlape lepila/plina redno vdihujejo trije učenci z zadostnim uspehom, 4 učenci z dobrim uspehom, 3 učenci s prav dobrim uspehom in 5 učencev z odličnim uspehom.

Pomirjevala redno uživata 2 učenca z zadostnim uspehom, 3 učenci z dobrim uspehom, 6 učencev s prav dobrim uspehom in 6 učencev z odličnim uspehom.

Steroide redno uživata 2 učenca z zadostnim uspehom, 5 učencev z dobrim uspehom, 5 učencev s prav dobrim uspehom in 3 učenci z odličnim uspehom.

Marihuano redno uživajo 2 učenca z zadostnim uspehom, 3 učenci z dobrim uspehom, 10 učencev s prav dobrim uspehom in 4 učenci z odličnim uspehom.

Amfetamine (speed) redno uživa 1 učenec z nezadostnim uspehom, 1 učenec z zadostnim uspehom, 3 učenci z dobrim uspehom, 4 učenci s prav dobrim uspehom in 3 učenci z odličnim uspehom.

Kokain redno uživa 1 učenec z nezadostnim uspehom, 1 učenec z zadostnim uspehom, 4 učenci z dobrim uspehom, 6 učencev s prav dobrim uspehom in 3 učenci z odličnim uspehom.

Heroin redno uživa 1 učenec z zadostnim uspehom, 3 učenci z dobrim uspehom, 4 učenci s prav dobrim uspehom in 3 učenci z odličnim uspehom.

Ekstazi redno uživa 1 učenec z nezadostnim uspehom, 1 učenec z zadostnim uspehom, 3 učenci z dobrim uspehom, 6 učencev s prav dobrim uspehom in 3 učenci z odličnim uspehom.

LSD redno uživa 1 učenec z zadostnim uspehom, 4 učenci z dobrim uspehom, 5 učencev s prav dobrim uspehom in 3 učenci z odličnim uspehom.

4.5.3 Dostopnost drog glede na učni uspeh

Dostopnost cigaret zanima 40% učencev z nezadostnim uspehom, 40% učencev z zadostnim uspehom, 31,2% učencev z dobrim uspehom, 23,4% učencev s prav dobrim uspehom in 20,5% učencev z odličnim uspehom.

Za alkohol se zanima 40% učencev z nezadostnim uspehom, 52% učencev z zadostnim uspehom, 46,8% učencev z dobrim uspehom, 41,9% učencev s prav dobrim uspehom in 36% učencev z odličnim uspehom.

Dostopnost marihuane zanima 10% učencev z nezadostnim uspehom, 30% učencev z zadostnim uspehom, 11,7% učencev z dobrim uspehom, 10,3% učencev s prav dobrim uspehom in 9,6% učencev z odličnim uspehom.

4.5.4 Uživanje drog v zadnjem mesecu glede na učni uspeh

V zadnjem mesecu je katero od naštetih drog poskusilo 60% učencev z nezadostnim uspehom, 52 % učencev z zadostnim uspehom, 50,2% učencev z dobrim uspehom, 42,6% učencev s prav dobrim uspehom in 30,8% učencev z odličnim uspehom.

V zadnjem mesecu je cigarete poskusilo 30% učencev z nezadostnim uspehom, 44% učencev z zadostnim uspehom, 23,2% učencev z dobrim uspehom, 17,6% učencev s prav dobrim uspehom in 8,7% učencev z odličnim uspehom.

V zadnjem mesecu je alkohol poskusilo 40% učencev z nezadostnim uspehom, 48% učencev z zadostnim uspehom, 41,4% učencev z dobrim uspehom, 34,4% učencev s prav dobrim uspehom in 22,1% učencev z odličnim uspehom.

Energijske napitke je v zadnjem mesecu uživalo 50% učencev z nezadostnim uspehom, 28% učencev z zadostnim uspehom, 31,6% učencev z dobrim uspehom, 23,2% učencev s prav dobrim uspehom in 15,4% učencev z odličnim uspehom.

Marihuano je v zadnjem mesecu uživalo 10% učencev z nezadostnim uspehom, 16% učencev z zadostnim uspehom, 6,1% učencev z dobrim uspehom, 5,4% učencev s prav dobrim uspehom in 2,6% učencev z odličnim uspehom.

Lepilo ali plin so v zadnjem mesecu vdihovali 4 učenci z zadostnim uspehom, 2 učenca z dobrim uspehom, 7 učencev s prav dobrim uspehom in 4 učenci z odličnim uspehom.

Kokain je v zadnjem mesecu užival 1 učenec z nezadostnim uspehom, 1 učenec z zadostnim uspehom, 1 učenec z dobrim uspehom, 2 učenca s prav dobrim uspehom in 4 učenci z odličnim uspehom.

Heroin je v zadnjem mesecu užival 1 učenec z zadostnim uspehom, 4 učenci s prav dobrim uspehom in 2 učenca z odličnim uspehom.

LSD so v zadnjem mesecu vdihovali 1 učenci z zadostnim uspehom, 1 učenca z dobrim uspehom, 4 učencev s prav dobrim uspehom in 2 učenci z odličnim uspehom.

4.5.5 Doživljanje pijanosti glede na učni uspeh

Opitost je že doživelo 60% učencev z nezadostnim uspehom, 66% učencev z zadostnim uspehom, 55,5% učencev z dobrim uspehom, 41% učencev s prav dobrim uspehom in 20,3% učencev z odličnim uspehom.

Vsaj 1 krat na mesec se opije 10% učencev z nezadostnim uspehom, 22% učencev z zadostnim uspehom, 13,2% učencev z dobrim uspehom, 8,2% učencev s prav dobrim uspehom in 4,4% učencev z odličnim uspehom.

Doma je opitost doživelo 10% učencev z nezadostnim uspehom, 26% učencev z zadostnim uspehom, 17,9 % učencev z dobrim uspehom, 11,2% učencev s prav dobrim uspehom in 7,3% učencev z odličnim uspehom.

Pri sorodnikih se je opilo že 20% učencev z nezadostnim uspehom, 20% učencev z zadostnim uspehom, 10,6% učencev z dobrim uspehom, 10,5% učencev s prav dobrim uspehom in 5,5% učencev z odličnim uspehom.

V parku ali na ulici se je opilo že 20% učencev z nezadostnim uspehom, 28% učencev z zadostnim uspehom, 17,9% učencev z dobrim uspehom, 11,2% učencev s prav dobrim uspehom in 7,8% učencev z odličnim uspehom.

V lokalnu se je opilo že 10% učencev z nezadostnim uspehom, 36% učencev z zadostnim uspehom, 26% učencev z dobrim uspehom, 15,2% učencev s prav dobrim uspehom in 8,7% učencev z odličnim uspehom.

4.5.6 Ponudba nedovoljenih drog glede na učni uspeh

Izkušnjo, da so jim ponudili drogo, ima 20% učencev z nezadostnim uspehom, 30% učencev z zadostnim uspehom, 22,8% učencev z dobrim uspehom, 14,5% učencev s prav dobrim uspehom in 10,5% učencev z odličnim uspehom.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil prijatelj/prijateljica, ima 30% učencev z nezadostnim uspehom, 14% učencev z zadostnim uspehom, 15,6% učencev z dobrim uspehom, 8,9% učencev s prav dobrim uspehom in 7,3% učencev z odličnim uspehom.

Izkušnjo, da jim je drogo ponudil sošolec/sošolka, ima 20% učencev z nezadostnim uspehom, 14% učencev z zadostnim uspehom, 8,7% učencev z dobrim uspehom, 3,7% učencev s prav dobrim uspehom in 4,7% učencev z odličnim uspehom.

Preprodajalci so drogo ponudili 20% učencev z nezadostnim uspehom, 10% učencev z zadostnim uspehom, 5,3% učencev z dobrim uspehom, 3,7% učencev s prav dobrim uspehom in 3,2% učencev z odličnim uspehom.

4.5.7 Informiranost o drogah

Da vedo že dovolj o drogah, je prepričanih 50% učencev z nezadostnim uspehom, 40% učencev z zadostnim uspehom, 55,9% učencev z dobrim uspehom, 65,3% učencev s prav dobrim uspehom in 68% učencev z odličnim uspehom.

4.6 REZULTATI GLEDE NA VRSTO DRUŽINE

Zanimalo nas je, ali je vedenje mladostnikov kakorkoli povezano s tem, v kakšni družini živijo. Pri posploševanju in primerjavi deležev med skupinami moramo upoštevati, da je struktura anketirancev glede na vrsto družine pestra, številčnost posameznih skupin pa zelo različna oziroma nesorazmerna.

4.6.1 Primerjava anketirancev iz družin z obema staršema in anketirancev iz ostalih družin

S šolskim uspehom je nezadovoljnih 5,1% anketirancev iz družin z obema staršema in 9,1% anketirancev iz ostalih družin.

S svojim telesnim izgledom je nezadovoljnih 13,4% anketirancev iz družin z obema staršema in 19,5% anketirancev iz ostalih družin.

S svojim materialnim stanjem je nezadovoljnih 1,5% anketirancev iz družin z obema staršema in 7,3% anketirancev iz ostalih družin.

S svojim življenjem nasploh je nezadovoljnih 2,9% anketirancev iz družin z obema staršema in 6,4% anketirancev iz ostalih družin.

Da jih imajo starši zelo radi, meni 89% anketirancev iz družin z obema staršema in 78,6% anketirancev iz ostalih družin.

Izkušnje z drogami

Cigaret še ni poskusilo 62,9% anketirancev iz družin z obema staršema in 52,3% anketirancev iz ostalih družin.

Redno kadi 4,3% anketirancev iz družin z obema staršema in 12,3% anketirancev iz ostalih družin.

Marihuane še ni poskusilo 91,4% anketirancev iz družin z obema staršema in 83,2% anketirancev iz ostalih družin.

Marihuano redno uživa 1,1% anketirancev iz družin z obema staršema in 4,1% anketirancev iz ostalih družin.

Dostopnost drog

Dostopnost cigaret zanima 22,7% anketirancev iz družin z obema staršema in 34,1% anketirancev iz ostalih družin.

Dostopnost marihuane zanima 9,6% anketirancev iz družin z obema staršema in 18,2% anketirancev iz ostalih družin.

Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu je katero od naštetih drog poskusilo 39,4% anketirancev iz družin z obema staršema in 49,1% anketirancev iz ostalih družin.

V zadnjem mesecu je cigarete poskusilo 16,2% anketirancev iz družin z obema staršema in 22,3% anketirancev iz ostalih družin.

V zadnjem mesecu je marihuano poskusilo 4% anketirancev iz družin z obema staršema in 10% anketirancev iz ostalih družin.

Še nikoli se ni opilo 62,1% anketirancev iz družin z obema staršema in 51,4% anketirancev iz ostalih družin.

Več kot 1 krat na teden se opije 1,9% anketirancev iz družin z obema staršema in 5,9% anketirancev iz ostalih družin.

Ponudba drog

Izkušnjo, da so jim ponudili drogo, ima 13,8% anketirancev iz družin z obema staršema in 24,5% anketirancev iz ostalih družin.

Preprodajalec je drogo ponudil 3,3% anketirancev iz družin z obema staršema in 8,6% anketirancev iz ostalih družin.

Izkušnjo, da so jim drogo ponudili na ulici ali v parku, ima 6,3% anketirancev iz družin z obema staršema in 18,6% anketirancev iz ostalih družin.

4.6.2 Primerjava anketirancev iz družin, kjer eden izmed roditeljev ni otrokov biološki roditelj, z anketiranci iz ostalih družin

S svojim šolskim uspehom je nezadovoljnih 10% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 5,7% anketirancev iz ostalih družin.

Da jih imajo starši zelo radi, meni 73,3% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 87,8% anketirancev iz ostalih družin.

Da se doma ne počutijo dobro, meni 16,7% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 7,7% anketirancev iz ostalih družin.

Z očetom se zelo dobro razume 40% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 59,1% anketirancev iz ostalih družin.

Izkušnje z drogami

Cigaret še ni poskusilo 43,3% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 61,8% anketirancev iz ostalih družin. Rednih uživalcev cigaret je 15% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 5,4% anketirancev iz ostalih družin.

Marihuane še ni poskusilo 76,7% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 90,5% anketirancev iz ostalih družin. Rednih uživalcev marihuane je 6,7% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 1,5% anketirancev iz ostalih družin.

Dostopnost drog

Za dostopnost cigaret se zanima 40% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 24,1% anketirancev iz ostalih družin.

Za dostopnost marihuane se zanima 21,7% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 10,7% anketirancev iz ostalih družin.

Droge v zadnjem mesecu

Cigarete je v zadnjem mesecu poskusilo 33,3% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 16,5% anketirancev iz ostalih družin.

Marihuano je v zadnjem mesecu poskusilo 13,3% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 4,7% anketirancev iz ostalih družin.

Nikoli se še ni opilo 43,3% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 60,9% anketirancev iz ostalih družin.

Vsaj 1 krat na mesec se opije 21,7% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 8,1% anketirancev iz ostalih družin.

Ponudba drog

Izkušnjo, da so jim ponudili drogo, ima 31,7% anketirancev iz družin z nebiološkim roditeljem in 14,8% anketirancev iz ostalih družin.

4.6.3 Primerjava anketirancev iz enostarševskih družin z anketiranci iz preostalih družin.

Zadovoljstvo

S svojim šolskim uspehom je nezadovoljnih 8,5% anketirancev iz enostarševskih družin in 5,6% anketirancev iz ostalih družin.

S svojim telesnim izgledom je nezadovoljnih 19,9% anketirancev iz enostarševskih družin in 13,9% anketirancev iz ostalih družin.

S svojim materialnim stanjem je nezadovoljnih 7,8% anketirancev iz enostarševskih družin in 1,9% anketirancev iz ostalih družin.

S svojim življenjem nasploh je nezadovoljnih 5,7% anketirancev iz enostarševskih družin in 3,3% anketirancev iz ostalih družin.

Izkušnje z drogami

Cigaret še ni poskusilo 55,3% anketirancev iz enostarševskih družin in 61,6% anketirancev iz ostalih družin.

Dostopnost drog

Cigarete zanimajo 34,8% anketirancev iz enostarševskih družin in 23,5% anketirancev iz ostalih družin.

Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu je kakšno od naštetih drog poskusilo 49,6% anketirancev iz enostarševskih družin in 40,1% anketirancev iz ostalih družin.

Ponudba drog

Izkušnjo, da jim je kdo ponudil drogo, ima 24,1% anketirancev iz enostarševskih družin in 14,8% anketirancev iz ostalih družin.

Na ulici ali v parku je bila droga ponujena 18,4% anketirancev iz enostarševskih družin in 7,3% anketirancev iz ostalih družin.

4.7 REZULTATI GLEDE NA POLOŽAJ MED OTROKI V DRUŽINI

4.7.1 Primerjava anketiranih edincev z anketiranimi, ki imajo sorojence

Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu je alkohol poskusilo 26% edincev in 34,1% needincev.

4.7.2 Primerjava anketiranih, ki so najstarejši med sorojenci, z ostalimi anketiranimi

Odnos s starši

Na starše se lahko v težavah obrne 74,3% najstarejših otrok v družini in 57,5% anketirancev, ki niso najstarejši otrok v družini.

Izkušnje z drogami

Cigaret še ni poskusilo 68,3% najstarejših otrok v družini in 57,5% anketirancev, ki niso najstarejši otrok v družini.

Ponudba drog

Izkušnjo, da so jim ponudili drogo, ima 12,3% najstarejših otrok v družini in 17,3% anketirancev, ki niso najstarejši otrok v družini.

4.7.3 Primerjava anketiranih, ki so najmlajši med sorojenci, z ostalimi anketiranimi

Izkušnje z drogami

Cigaret še ni poskusilo 55,8% najmlajših otrok v družini in 63,7% anketirancev, ki niso najmlajši otrok v družini.

Dostopnost drog

Za dostopnost alkohola se zanima 47,1% najmlajših otrok v družini in 38,6% anketirancev, ki niso najmlajši otrok v družini.

Za dostopnost energijskih pijač se zanima 62,5% najmlajših otrok v družini in 52,8% anketirancev, ki niso najmlajši otrok v družini.

Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu je droge poskusilo 36,5% najmlajših otrok v družini in 30,8% anketirancev, ki niso najmlajši otrok v družini.

4.7.4 Primerjava anketiranih, ki imajo več bratov in sester, z ostalimi anketiranci

Zadovoljstvo

Z odnosom s prijatelji je nezadovoljnih 3% anketiranih, ki imajo več bratov in sester, in 1,7% ostalih anketiranih.

S svojo priljubljenostjo v razredu je zelo zadovoljnih 53,8% anketiranih, ki imajo več bratov in sester, in 62,2% ostalih anketiranih.

Odnos s starši

Da jih imajo starši zelo radi, meni 81,2% anketiranih, ki imajo več bratov in sester, in 88,2% ostalih anketiranih.

4.7.5 Rezultati glede na materialni položaj družin anketirancev

Zadovoljstvo

S šolskim uspehom je povsem zadovoljnih 64,2% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 53,1% ostalih anketiranih.

S svojim materialnim stanjem je povsem zadovoljnih 72,7% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 39,3% ostalih anketiranih.

S svojim telesnim izgledom je nezadovoljnih 12% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 21,5% ostalih anketiranih.

Z odnosom s prijatelji je povsem zadovoljnih 83,1% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 75,2% ostalih anketiranih.

S svojim prostim časom je povsem zadovoljnih 76,9% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 69% ostalih anketiranih.

S svojo priljubljenostjo v razredu je povsem zadovoljnih 64,2% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 51,5% ostalih anketiranih.

S svojo samozavestjo je povsem zadovoljnih 58,7% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 42,6% ostalih anketiranih.

S svojim življenjem nasploh je povsem zadovoljnih 77,1% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 53,5% ostalih anketiranih.

Odnos s starši

Da jih imajo starši zelo radi, meni 90,9% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 76,6% ostalih anketiranih.

Na starše se v težavah lahko obrne 71,2% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 63,4% ostalih anketiranih.

Z očetom se zelo dobro razume 62,2% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 47,2% ostalih anketiranih.

Izkušnje z drogami

Cigaret še ni poskusilo 64,3% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 51,5% ostalih anketiranih.

Redno kadi 4,7% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 9,2% ostalih anketiranih.

Alkohola še ni poskusilo 32,6% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 23,1% ostalih anketiranih.

Alkohol redno uživa 2,4% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 5,3% ostalih anketiranih.

Marihuane še ni poskusilo 92,2% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno in 83,5% ostalih anketiranih.

Marihuano redno uživa kadi 1,1% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 3,3% ostalih anketiranih.

Dostopnost drog

Za dostopnost cigaret se zanima 21,8% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 33% ostalih anketiranih.

Za dostopnost alkohola se zanima 38,1% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 51,2% ostalih anketiranih.

Za dostopnost marihuane se zanima 9,4% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 16,5% ostalih anketiranih.

Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu je kakšno izmed naštetih drog poskusilo 37% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 52,5% ostalih anketiranih.

Cigarete je v zadnjem mesecu poskusilo 14,8% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 24,4% ostalih anketiranih.

Alkohol je v zadnjem mesecu poskusilo 28,8% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 43,6% ostalih anketiranih.

Marihuano je v zadnjem mesecu poskusilo 3,2% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 10,6% ostalih anketiranih.

Doživljanje opitosti

Nikoli se še ni opilo 64,7% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 47,5% ostalih anketiranih.

Vsaj enkrat na teden se opije 3,9% anketiranih, ki materialno stanje svoje družine ocenjujejo kot udobno, in 7,6% ostalih anketiranih.

4.7.6 Primerjava anketiranih, ki menijo, da se v družini težko preživljajo, z ostalimi anketiranimi

Zadovoljstvo

S svojim telesnim videzom je nezadovoljnih 36,8% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 14,2% ostalih anketiranih.

S svojim materialnim stanjem je nezadovoljnih 15,8% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 2,4% ostalih anketiranih.

S svojim odnosom s prijatelji je povsem zadovoljnih 47,4% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 81,5% ostalih anketiranih.

S svojo priljubljenostjo v razredu je nezadovoljnih 21,1% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 4,5% ostalih anketiranih.

S svojo samozavestjo je nezadovoljnih 31,6% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 9% ostalih anketiranih.

S svojim življenjem nasploh je nezadovoljnih 31,6% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 3,1% ostalih anketiranih.

Odnos s starši

Da jih imajo starši zelo radi, meni 68,4% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 87,3% ostalih anketiranih.

Da njihova družina preživi skupaj zelo malo časa, meni 26,3% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 8,7 % ostalih anketiranih.

V težavah se na starše lahko obrne 42,1% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 69,5% ostalih anketiranih.

Z očetom se zelo dobro razume 26,3% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 58,6% ostalih anketiranih.

Izkušnje z drogo

Cigaret še ni poskusilo 31,6% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 61,3% ostalih anketiranih. Redno kadi 21,1% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 5,7% ostalih anketiranih.

Marihuane še ni poskusilo 68,4% anketiranih, katerih družine se težko preživljajo, in 90,1% ostalih anketiranih.

4.8 ZGLED STARŠEV

4.8.1 Primerjava anketiranih, katerih starši so kadilci, z ostalimi anketiranimi

Zadovoljstvo

S svojim telesnim izgledom je nezadovoljnih 18,4% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 12,3% ostalih anketirancev.

S svojim šolskim uspehom je povsem zadovoljnih 56,4% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 64% ostalih anketirancev.

S svojim materialnim stanjem je povsem zadovoljnih 58,1% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 66,7% ostalih anketirancev.

S svojim življenjem nasploh je povsem zadovoljnih 65,6% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 73,6% ostalih anketirancev.

Izkušnje z drogami

Cigaret še ni poskusilo 50,6% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 67% ostalih anketirancev. Redno kadi 10,4% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 3,2% ostalih anketirancev.

Marihuane še ni poskusilo 83,5% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 93,5% ostalih anketirancev. Vsaj občasno jo uživa 8,5% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 2,6% ostalih anketirancev.

Dostopnost drog

Dostopnost cigaret zanima 34,1% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 19,4% ostalih anketirancev.

Cigarete so zlahka dostopne 17,4% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 10% ostalih anketirancev.

Dostopnost alkohola zanima 46,9% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 38,5% ostalih anketirancev.

Dostopnost marihuane zanima 15,7% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 8,7% ostalih anketirancev.

Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu je kakšno izmed naštetih drog poskusilo 47,5% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 37,6% ostalih anketirancev.

Cigarete je v zadnjem mesecu poskusilo 25,7% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 12,5% ostalih anketirancev.

Marihuano je v zadnjem mesecu poskusilo 8% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 3,5% ostalih anketirancev.

Doživljanje opitosti

Opitosti še ni doživelo 53,8% anketirancev, katerih starši so kadilci, in 63,7% ostalih anketirancev.

4.8.2 Primerjava anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, z ostalimi anketiranci

Zadovoljstvo

S svojo samozavestjo je nezadovoljnih 21,6% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 9% ostalih anketirancev.

S svojim življenjem nasploh je nezadovoljnih 13,5% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 3,2% ostalih anketirancev.

Odnos s starši

Da jih imajo starši radi, meni 62,2% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 87,8 % ostalih anketirancev.

Spodbudo in podporo staršev doživlja 48,6% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 74% ostalih anketirancev.

V težavah se na starše lahko obrne 43,2% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 69,9% ostalih anketirancev.

Z očetom se zelo dobro razume 24,3% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 59,2% ostalih anketirancev.

Izkušnje z drogo

Cigaret še ni poskusilo 37,8% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 61,6% ostalih anketirancev.

Vsaj občasno kadi 35,1% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 16% ostalih anketirancev.

Alkohola še ni poskusilo 16,2% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 30,5% ostalih anketirancev.

Alkohol vsaj občasno uživa 62,2% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 39,7% ostalih anketirancev.

Dostopnost drog

Dostopnost alkohola zanima 70,2% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 40,7% ostalih anketirancev.

Droge v zadnjem mesecu

V zadnjem mesecu je kakšno od naštetih drog poskusilo 64,9% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 40,5% ostalih anketirancev.

Cigarete je v zadnjem mesecu poskusilo 35,1% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 16,8% ostalih anketirancev.

Alkohol je v zadnjem mesecu poskusilo 54,1% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 32,2% ostalih anketirancev.

Marihuano je v zadnjem mesecu poskusilo 13,5% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 4,9% ostalih anketirancev.

Doživljanje opitosti

Opitosti še ni doživelo 35,1% anketirancev, katerih starši imajo probleme z alkoholom, in 60,8% ostalih anketirancev.

5 POVZETEK PRIMERJALNE ANALIZE REZULTATOV

5.1 GLEDE NA SPOL

Primerjava med spoloma je pokazala, da so fantje, glede na dekleta, v večjem deležu zadovoljni s svojim telesnim videzom, s svojo samozavestjo, s svojim materialnim stanjem, s svojim prostim časom, s svojo priljubljenostjo v razredu in z življenjem nasploh.

V primerjavi s fanti pa večji delež deklet doživlja spodbudo in podporo s strani staršev, ter se lahko v težavah obrne nanje.

Da jih imajo starši zelo radi, sicer meni nekoliko višji delež fantov kot deklet.

Fantje v nekoliko večjem deležu redno uživajo alkohol v primerjavi z dekleti. Alkohol jih tudi bolj zanima in jim je bolj dostopen.

Med rednimi uživalci energijskih napitkov in športnih poživil (steroidov) je prav tako večji delež fantov. Dekleta dostopnost teh snovi manj zanima.

Med tistimi, ki se zanimajo za marihuano, je prav tako večji delež fantov, ki jim je marihuana tudi bolj dostopna. Enako velja za zanimanje za heroin in za dostopnost te droge.

V zadnjem mesecu je bil med fanti večji delež takih, ki so poskusili kakšno od drog, kot med dekleti. Statistično pomembno to velja za alkohol in energijske napitke.

Deklet, ki se še nikoli niso opila, je večji delež kot fantov, ki še niso doživeli opitosti. Med fanti je večji odstotek takih, ki se opijejo vsaj enkrat na teden, kot med dekleti. Prav tako je med fanti večji delež takih, ki so se že opili v gostinskem lokalu.

5.2 GLEDE NA KRAJ BIVANJA

V primerjavi z anketiranimi iz drugih občin, je med anketiranimi iz Mestne občine Ptuj večji odstotek takih, ki menijo, da jih starši preveč nadzorujejo.

Med anketirani iz MO Ptuj je večji delež takih, ki še niso poskusili cigaret, kot med anketiranimi iz drugih občin. Poleg tega je med njimi nekoliko manjši delež občasnih kadilcev. Rednih kadilcev je enak delež v obeh primerjanih skupinah.

V populaciji anketiranih iz MO Ptuj je tudi primerjalno večji delež takih, ki še niso poskusili alkohola in ki se niso še nikoli opili. V tej skupini je tudi nekoliko manjši delež občasnih in rednih uživalcev alkohola kot v skupini anketiranih iz drugih občin. Alkohol anketirane iz MO Ptuj nekoliko manj zanima in jim je tudi manj dostopen. V tej skupini je manjši delež takih, ki so v zadnjem mesecu uživali alkohol, kot v primerjani skupini.

5.3 GLEDE NA VRSTO PROGRAMA

Med anketiranimi osnovnošolci in gimnazijci je večji delež takih, ki so bolj zadovoljni s svojim šolskim uspehom, svojim materialnim stanjem in počutjem doma, kot pa med anketiranimi iz drugih srednješolskih programov.

V primerjavi z drugimi skupinami anketiranih, je med gimnazijci največji odstotek takih, ki menijo, da jih starši preveč nadzorujejo.

Mladih, ki še niso poskusili cigaret in alkohola, je največji delež med osnovnošolci.

Med anketiranci iz srednjih strokovnih šol je najmanj takih, ki še niso kadili. Srednješolcev, ki sploh še niso pili alkohola, pa je najmanj med gimnazijci.

Rednih kadilcev je najmanj v osnovnih šolah, nato v gimnaziji, v srednjem strokovnem programu, največ pa v srednjem poklicnem programu.

Rednih in občasnih uživalcev alkohola je največji odstotek med anketiranci iz srednjih strokovnih šol. Ti se tudi najbolj zanimajo za alkohol, ki jim je tudi bolj dostopen kot primerjanim skupinam. Med njimi je tudi največji delež takih, ki so alkohol uživali v zadnjem mesecu, in takih, ki se redno opijajo, tudi doma, pri sorodnikih, v lokalu. Tistih, ki se sploh še niso opili, pa je v tej skupini najmanjši odstotek.

Po podatkih sodeč, imamo že v osnovnih šolah redne uživalcev vseh v vprašalniku naštetih snovi in prepovedanih drog.

Zanimanje za cigarete in alkohol ter njuna dostopnost se izrazito povečata ob vstopu v srednjo šolo, torej v prvem letniku srednje šole.

Za marihuano je največ zanimanja med gimnazijci, ki jim je ta droga tudi najbolj dostopna. V zadnjem mesecu so marihuano sicer v največjem deležu uživali anketiranci iz srednje strokovne šole. Enako velja za energijske napitke in športna poživila.

Tistih, ki jim je drogo ponudil prijatelj, je največji odstotek med gimnazijci. Izkušnjo ponudbe preko preprodajalca imajo v največjem deležu anketirani iz srednjih strokovnih in poklicnih šol. Pri teh je tudi nekoliko večji delež tistih, ki imajo izkušnjo s ponudbo droge v šoli in v bližini šole.

Na domači zabavi pa je bila droga v največjem odstotku ponujena pri gimnazijcih.

5.4 GLEDE NA RAZRED/LETNIK

Največji delež zelo zadovoljnih s svojim učnim uspehom je med osnovnošolci.

Podatki deležev v primerjanih skupinah kažejo, da se zadovoljstvo z lastnim materialnim stanjem in z življenjem nasploh z leti šolanja manjša.

Tistih, ki menijo, da jih starši preveč nadzorujejo, je največji odstotek med učenci 8. razredov.

Podatki kažejo, da delež anketiranih mladih, ki se dobro razumejo z očetom, z leti šolanja pada.

V prvem letniku srednje šole izrazito pade delež tistih, ki še niso kadili cigaret in uživali alkohola. Strmo naraste odstotek rednih kadilcev in rednih uživalcev alkohola. Zanimanje za cigarete in alkohol ter njuna dostopnost se večata z vsakim letom nadaljnjega šolanja. Enako velja glede marihuane.

To se kaže tudi v primerjanih deležih uživanja alkohola in marihuane v zadnjem mesecu pred anketiranjem.

Z napredovanjem šolanja, zlasti ob vstopu v srednjo šolo, se poveča odstotek mladih, ki se opijejo in tistih, ki se opijajo redno.

Narašča tudi delež tistih, ki so se že opili doma, pri sorodnikih, v lokalni, v parku ali na ulici.

Zanimanje za dostopnost drugih prepovedanih drog je razmeroma nizko. Večina prepovedanih drog je zlahka dostopna razmeroma majhnemu deležu anketiranih.

Višji kot je razred/letnik šolanja, večji je delež mladih, ki jim je že bila ponujena droga. Narašča delež tistih, ki so jim drogo ponudili prijatelji, sošolci, preprodajalci, ter tudi odstotek tistih, ki so ponudbo droge doživeli v šoli, v bližini šole, v lokalni, na domači zabavi, na ulici ali v parku.

5.5 GLEDE NA UČNI USPEH

Učenci z odličnim uspehom se v največjem deležu pritožujejo, da jih starši preveč nadzorujejo. Slabši kot je uspeh, manjši delež anketiranih poroča o preveliki nadzorovanosti s strani staršev.

Največ podpore in spodbude s strani staršev doživljajo anketirani odličnjaki, najmanj pa učenci z najslabšim uspehom. Enako velja glede možnosti mladih, da se v težavah obrnejo na starše.

Boljši kot imajo uspeh, v večjem deležu se anketirani zelo dobro razumejo z mamo in z očetom.

Ob boljšem uspehu se kaže tudi večji delež takih, ki še niso poskusili cigaret in alkohola, ter manjši delež rednih/občasnih kadilcev in uživalcev alkohola.

Med odličnjaki je najmanjši odstotek takih, ki so se že opili (doma, pri sorodnikih, v parku, na ulici, v lokalu) in takih, ki se redno opijajo.

Zanimanje za cigarete, alkohol in marihuano je manjše pri šolsko bolj uspešnih anketirancih. Med temi je tudi najmanjši odstotek takih, ki so te droge uživali v zadnjem mesecu pred anketiranjem.

Uživalcev energijskih napitkov je najmanjši odstotek med učenci z odličnim uspehom.

Uporabnike vseh obravnavanih prepovedanih drog sicer najdemo pri vseh stopnjah šolske uspešnosti, od nezadostne do odlične. To velja tako za uporabo drog nasploh kot za uživanje teh drog v zadnjem mesecu pred anketiranjem.

Boljši kot imajo uspeh, v manjšem deležu je bila anketirancem že ponujena droga. Med odličnjaki je najmanjši odstotek takih, ki so jim drogo ponudili prijatelji, sošolci, preprodajalci.

Boljši učni uspeh je povezan tudi z boljšo informiranostjo o drogah in njihovih učinkih.

5.6 GLEDE NA VRSTO DRUŽINE

Anketiranci iz družin z *obema roditeljema* so v nekoliko manjšem deležu nezadovoljni s šolskim uspehom, s svojim telesnim izgledom, s svojim materialnim stanjem in s svojim življenjem nasploh, v primerjavi z anketiranci iz drugih družin.

Tisti, ki živijo z *obema roditeljema*, v večjem deležu menijo, da jih imajo starši zelo radi. Anketiranci iz takih družin v večjem deležu še niso poskusili cigaret in v manjšem deležu redno kadijo, če jih primerjamo z anketiranci iz ostalih družin.

Enako velja za marihuano. Dostopnost cigaret in marihuane jih tudi manj zanima, kar potrjuje tudi manjši odstotek takih, ki so cigarete in marihuano uživali v zadnjem mesecu pred anketiranjem.

Anketirancev, ki se še niso opili, je večji delež med tistimi, ki živijo z obema roditeljema. Takih, ki se opijejo več kot dva krat na teden, pa je med njimi manjši odstotek, v primerjavi z anketiranci iz ostalih družin.

Med tistimi, ki živijo v družini z obema roditeljema, je primerjalno manjši delež takih, ki so jim že ponujali drogo. Anketiranci iz takšnih družin imajo tudi v manjšem odstotku izkušnjo s preprodajalcem in s ponudbo droge na ulici ali v parku.

Anketiranci iz družin z vsaj enim *nebiološkim roditeljem* so – v primerjavi z anketiranci iz ostalih družin – v nekoliko večjem deležu nezadovoljni s svojim učnim uspehom, manjši odstotek jih meni, da jih imajo starši zelo radi, manjši delež se jih zelo dobro razume z očetom in večji delež se jih doma ne počuti dobro.

Anketiranci, ki živijo z vsaj enim nebiološkim roditeljem, so tudi v večjem deležu že poskusili cigarete in marihuano ter kažejo več zanimanja za njuno dostopnost. Med anketiranci iz teh družin je primerjalno večji delež rednih kadilcev in uživalcev marihuane, pa tudi takšnih, ki so cigarete in marihuano poskusili v zadnjem mesecu pred anketiranjem. Glede na ostale družine, je med anketiranci iz takšnih družin tudi manjši odstotek mladih, ki se še niso opili, in večji delež tistih, ki se opijejo vsaj enkrat na mesec.

Anketiranci iz *enostarševskih* družin so – v primerjavi s tistimi iz ostalih družin – v večjem deležu nezadovoljni s šolskim uspehom, telesnim izgledom, materialnim stanjem in s svojim življenjem nasploh.

Poleg tega je v tej skupini primerjalno večji delež takih, ki se zanimajo za cigarete in manjši delež tistih, ki cigaret še niso poskusili.

Glede na tiste, ki niso iz enostarševskih družin, je med njimi tudi večji odstotek anketirancev, ki so v zadnjem mesecu poskusili kakšno izmed drog.

Tudi izkušnjo, da jim je bila droga ponujena, ima večji delež anketirancev iz enostarševskih družin, če jih primerjamo z anketiranci iz ostalih družin. Izstopa večji delež takih, ki so jim drogo ponudili na ulici ali v parku.

5.7 GLEDE NA POLOŽAJ MED OTROKI V DRUŽINI

Anketiranci, ki so *edinci*, so – v primerjavi z ostalimi anketiranci – v zadnjem mesecu v manjšem odstotku poskusili alkohol.

Med *najstarejšimi* otroki v družini je primerjalno večji delež takih, ki se v težavah lahko obrnejo na svoje starše. Med njimi je, glede na anketirance, ki niso najstarejši med sorojenci, tudi večji delež takih, ki še niso poskusili cigaret, in manjši delež takih, ki so jim že ponudili drogo.

Med *najmlajšimi* otroki v družini je – če jih primerjamo z anketiranci, ki nimajo tega položaja med sorojenci – več zanimanja za dostopnost alkohola in večji delež takšnih, ki so poskusili katero izmed drog v zadnjem mesecu. V tej skupini je tudi primerjalno manjši delež takih, ki še niso poskusili cigaret.

Med anketiranimi, ki imajo *več bratov in sester*, je večji delež nezadovoljnih z odnosom s prijatelji. Če jih primerjamo z anketiranci, ki nimajo več bratov in sester, se pokaže tudi manjši odstotek zelo zadovoljnih s priljubljenostjo v razredu in manjši delež takih, ki menijo, da jih imajo starši zelo radi.

5.8 GLEDE NA MATERIALNI POLOŽAJ DRUŽINE

Anketirani, ki menijo, da njihova *družina živi udobno*, so – v primerjavi z ostalimi anketiranimi – v večjem deležu povsem zadovoljni s šolskim uspehom, s svojim materialnim stanjem, z odnosom s prijatelji, s svojim prostim časom in samozavestjo. Primerjava pokaže tudi, da so v manjšem deležu nezadovoljni s svojim telesnim izgledom in z življenjem nasploh.

Poleg tega jih večji delež meni, da jih imajo starši zelo radi, da se v težavah lahko obrnejo na starše in da se zelo dobro razumejo z očetom.

Če jih primerjamo z anketiranimi, katerih družina ne živi udobno, se nadalje pokaže, da večji delež mladih iz družin z boljšim materialnim stanjem še ni poskusil cigaret, alkohola in marihuane. V tej skupini je tudi primerjalno večji delež takih, ki se še niso opili in manjši odstotek takih, ki se opijejo vsaj enkrat na teden.

Med anketiranci iz družin, ki živijo udobno, je poleg tega tudi manjši delež zainteresiranih za cigarete, alkohol in marihuano ter manjši delež užívalcev teh drog. To velja tudi za uživanje teh snovi v zadnjem mesecu pred anketiranjem.

Anketirani, katerih družine se *težko prebijajo*, so, v primerjavi z ostalimi anketiranimi, v večjem deležu nezadovoljni s svojim telesnim videzom, s svojim materialnim stanjem, z odnosom s prijatelji, s priljubljenostjo v razredu, samozavestjo in z življenjem nasploh.

Nadalje v manjšem deležu menijo, da jih imajo starši zelo radi, da se v težavah lahko obrnejo na starše, da se zelo dobro razumejo z očetom. V primerjalno večjem deležu pa menijo, da njihova družina preživi zelo malo časa skupaj.

V skupini anketirancev iz družin, ki se težko prebijajo, je – če jo primerjamo s skupino ostalih anketirancev – manjši delež takih, ki še niso poskusili cigaret in marihuane ter večji delež rednih kadilcev cigaret.

5.9 GLEDE NA ZGLED STARŠEV

Anketiranci *staršev kadilcev* so – v primerjavi z ostalimi anketiranimi – v manjšem deležu povsem zadovoljni s svojim šolskim uspehom, materialnim stanjem in življenjem nasploh. V večjem deležu pa so nezadovoljni s svojim telesnim izgledom.

V primerjavi z ostalimi anketiranci je v tej skupini manjši delež takšnih, ki še niso poskusili cigaret in marihuane ter večji delež rednih kadilcev cigaret in vsaj občasnih užívalcev marihuane. To se kaže tudi za obdobje zadnjega meseca pred anketiranjem. Anketirance, ki imajo starše kadilce, poleg cigaret in marihuane v večjem deležu zanima tudi alkohol. V tej skupini manjši delež takih, ki še niso doživeli opitosti, če jo primerjamo s skupino anketirancev, katerih starši ne kadijo.

Anketiranci, katerih starši imajo *težave z alkoholom*, so – v primerjavi z ostalimi anketiranci – v večjem deležu nezadovoljni s svojo samozavestjo in z življenjem nasploh.

Poleg tega v manjšem deležu menijo, da jih imajo starši zelo radi, da jih spodbujajo in podpirajo, ter da se lahko nanje obrnejo, ko so v težavah. Med anketiranci staršev alkoholikov je tudi manjši delež takih, ki se zelo dobro razumejo z očetom.

Če jih primerjamo z ostalimi anketiranci, se pokaže tudi, da je med njimi manj takih, ki se niso še nikoli opili, ki sploh še niso poskusili cigaret in alkohola, ter več takih, ki vsaj

občasno kadijo in uživajo alkohol. Tudi v zadnjem mesecu pred anketiranjem je v tej skupini večji odstotek takih, ki so poskusili cigarete, alkohol in marihuano. Pri primerjavi obeh skupin je sicer treba upoštevati, da gre pri anketiranih, ki poročajo o tem, da imajo starši težave z alkoholom, za izrazito majhno skupino.

6 PRIMERJAVA REZULTATOV RAZISKAVE 2014 Z RAZISKAVAMA 2003 IN 2008

V raziskavi leta 2003 je sodelovalo 783 anketirancev, raziskava leta 2008 je vključila 819 anketirancev, v pričujoči raziskavi pa je sodelovalo 1096 mladih iz zadnje triade osnovne šole in prvih dveh letnikov srednje šole. Zadnja raziskava za razliko od prejšnjih dveh ni vključila zgolj ptujskih osnovnih šol, pač pa tudi osnovne drugih občin iz Upravne enote Ptuj.

Učni uspeh anketirancev v pričujoči raziskavi je bil v povprečju nekoliko višji. Trend dvigovanja šolske uspešnosti je nakazala že raziskava iz leta 2008.

V primerjavi z raziskavo 2008, v tokratni raziskavi nekoliko manjši odstotek anketiranih materialni položaj svoje družine ocenjuje kot udoben, dober. Še zmeraj pa je ta odstotek višji kot pri raziskavi iz leta 2003.

Glede zadovoljstva z različnimi področji v življenju v raziskavi 2014 nekoliko odstopa višji odstotek zadovoljnih s šolskim uspehom in s prostim časom. Najmanjši delež zadovoljnih je pokazala raziskava iz leta 2003.

V pričujoči raziskavi se je – glede na prejšnji izvedbi raziskave – izrazito povečal delež anketiranih, ki še niso poskusili cigaret in alkohola.

Zmanjšal se je odstotek občasnih in rednih kadilcev, kar je nakazovala že raziskava 2008, zmanjšal se je tudi odstotek občasnih uživalcev alkohola, nekoliko pa se je žal povečal delež tistih, ki alkohol uživajo redno.

Pri nekaterih drugih drogah/snoveh se je v raziskavi 2014 nekoliko povečal delež anketiranih, ki teh snovi še niso poskusili (inhalantov, marihuane, energijskih napitkov, žal pa se je povečal tudi odstotek rednih uživalcev vseh obravnavanih drog).

Pričujoča raziskava je odkrila 65 rednih kadilcev, 35 mladih, ki redno uživajo alkohol, 15 mladih, ki redno vdihujejo lepilo ali plin, 91 rednih uživalcev energijskih pijač, 17 rednih uporabnikov pomirjeval, 15 rednih uživalcev športnih poživil, 19 rednih uživalcev marihuane, 12 rednih uporabnikov amfetaminov, 15 rednih uživalcev kokaina, 11 rednih uživalcev heroina, 14 rednih uporabnikov ekstazija in 13 rednih uživalcev LSD-ja. Gre za

okrog enoodstotni delež uporabnikov večine prepovedanih drog v anketirani populaciji, kar je občutno več v primerjavi s prejšnjima raziskavama.

Leta 2003 sta bila med anketiranimi npr. dva redna uporabnika kokaina in trije redni uporabniki heroina, leta 2008 pa po en redni uživalec obeh drog. Podobne razlike med raziskavami v številu rednih uživalcev so tudi pri večini ostalih prepovedanih drog (LSD, ekstazi, amfetamini). Po zbranih podatkih gre torej za zaskrbljujoče povečanje deleža rednih uporabnikov drog.

Več optimizma vzbuja ugotovitev, da je raziskava 2014 pokazala bistveno višji delež anketiranih, ki se sploh ne zanimajo za cigarete, alkohol in energijske napitke. Hkrati pa podatki kažejo, da se je, v primerjavi s prejšnjima raziskavama, zmanjšala enostavna dostopnost teh snovi.

Dobrodošel je podatek, da se je v pričujoči raziskavi izrazito povečal delež anketirancev, ki se še niso opili z alkoholom. V primerjavi z raziskavo 2008 se je nekoliko povečal odstotek tistih, ki se opijejo več kot enkrat na teden. Je pa ta odstotek nižji kot pri raziskavi iz leta 2003.

V raziskavi 2014 se je pomembno zmanjšal delež tistih, ki so se opili na ulici ali v parku in v lokalu, podobno visok pa je ostal delež tistih, ki so se že opili doma in pri sorodnikih.

V pričujoči raziskavi se je – glede na prejšnji raziskavi – občutno povečal odstotek anketiranih, ki v zadnjem mesecu pred anketiranjem niso užili nobene droge. V primerjavi z letoma 2003 in 2008 je bistveno manjši delež tistih, ki so v zadnjem mesecu poskusili cigarete, alkohol in energijske napitke. Nekoliko pa se je povečal delež tistih, ki so poskusili marihuano, rahlo pa tudi delež tistih, ki so v zadnjem mesecu poskusili ostale prepovedane droge.

V tokratni raziskavi se je spet nekoliko povečal delež anketiranih, ki še nimajo izkušnje, da bi jim kdo ponudil drogo. Od leta 2003 do 2014 se v anketirani populaciji torej zmanjšuje delež tistih, ki se na tak način srečajo z drogo.

Pričujoča raziskava kaže, da se je nekoliko povečal delež tistih, ki so jim drogo ponudili v šoli, na domači zabavi, rahlo pa se je zmanjšal delež anketiranih, ki so jim drogo ponudili v lokalu in na ulici oziroma v parku.

7 SKLEPNE UGOTOVITVE

Kljub gospodarski krizi v družbi ostaja še razmeroma visok delež (72,3%) anketiranih, ki menijo, da njihova družina živi materialno udobno, dobro. S svojim materialnim stanjem je nezadovoljnih le 2,65% anketiranih. V slovenski družbi se sicer večja delež družin, ki se težko preživljajo in katerih nizek socialno-ekonomski položaj se utrjuje.

Pozornost vzbuja velik delež (več kot polovica) ne povsem zadovoljnih in nezadovoljnih (14,63%) s svojim videzom.

Prav tako izstopa velik odstotek (skoraj polovica) ne povsem zadovoljnih in nezadovoljnih (9,41%) s svojo samozavestjo.

Nezadovoljnost ali vsaj poudarjena kritičnost do lastnega telesnega izgleda in svoje osebnosti sta sicer značilna za to razvojno obdobje. V zvezi s tem obstajajo priložnosti za spodbujanje mladih k sprejemanju svojega telesa in k bolj samozavestnemu odnosu do sebe.

Pozorni bodimo tudi na podatek, da je 3,56% anketirane populacije nezadovoljne z življenjem nasploh. Takšen odnos do življenja je nezaželen, tvegan dejavnik na razvojni poti mladega človeka. Vzpostaviti je treba ustrezne pogoje življenja mladih, jih podpirati in spodbujati pri njihovih prizadevanjih na različnih področjih vsakdana.

Za tri četrtine anketiranih je družinsko okolje podporno in spodbudno, skoraj vsak deseti pa se doma ne počuti dobro in meni, da družina preživi premalo časa skupaj.

Glede na siceršnje podatke o razširjenosti alkoholizma v slovenski družbi, preseneča podatek, da le 3,3% anketiranih izjavlja, da ima kateri izmed staršev težave z alkoholom. Domnevamo, da številni te probleme svojih staršev pri sebi bodisi zanikajo bodisi so ob tem v preveliki zadregi, da bi alkoholizem staršev priznali v anketnem vprašalniku, četudi je anonimen.

Nekoliko preseneča podatek, da le 16% anketiranih pogreša več prostega časa. Ob obilici šolskih in izvenšolskih dejavnosti večine mladih bi pričakovali večji delež mladih, ki jim primanjkuje prostega časa.

Z vidika vsestranske koristnosti za telesno in duševno zdravje je dobrodošel podatek, da se kar tretjina vseh anketiranih v prostem najpogosteje ukvarja s športom.

Pozdravljamo ugotovitev, da se večja delež mladih, ki jih dovoljene in prepovedane droge ne zanimajo in mladih, ki teh drog niso še nikoli poskusili.

Očiten je trend zmanjševanja občasnih in rednih kadilcev. Teh, ki redno uživajo cigarete, je v anketirani populaciji 6%.

Skozi leta se je očitno zmanjšal delež občasnih uživalcev alkohola (37%) in delež takšnih, ki so se že kdaj opili (40%), ni pa se zmanjšal delež takšnih, ki se opijajo enkrat ali večkrat na teden (4,93%). Zaskrbljenost vzbujajo podatki, da se je nekoliko povečal delež rednih uživalcev alkohola (3%) in prepovedanih drog (do 1,5%).

Po eni strani se dobrodošlo večja delež mladih neuporabnikov drog in delež takšnih, ki vsaj v zadnjem mesecu pred anketiranjem niso poskusili drog, po drugi strani pa podatki kažejo, da se zaskrbljujoče večja število tistih, ki droge pogosto in redno uporabljajo, na čelu z alkoholom.

Pozornost naj vzbudi tudi ugotovitev, da je okrog petina anketiranih že doživela opitost doma ali pri sorodnikih, kar je več kot na drugih prostorih in kar kaže na nedopustno toleranco in neodgovornost odraslih, ki to omogočajo.

Še naprej si je treba prizadevati za izobraževanje, ozaveščanje in obveščanje mladih, pri čemer naj bo v spodbudo podatek, da 37% anketiranih meni, da o drogah in njihovih učinkih ne vedo dovolj.

Kar se tiče dostopnosti drog, je ugoden podatek, da se je zmanjšal delež mladih, ki jim je že bila ponujena nedovoljena droga (16%). Prizadevanja, da mladi ne bi na ta način prihajali v stik z drogo, je treba nadaljevati, in pri tem upoštevati, da se s ponudbo droge še naprej srečujejo tudi v šoli in v bližini šole.

Primerjalna analiza podatkov glede na spol je pokazala, da je večji delež fantov zadovoljen z različnimi vidiki svojega življenja, da pa ima večji odstotek deklet spodbudo in podporo s strani staršev.

Fantje sicer kažejo več zanimanja za droge, te pa so jim tudi bolj dostopne. Med njimi je manj abstinentov, več pa nezmernih, rednih uporabnikov.

Od deklet neželjeno odstopajo tudi v deležu tistih, ki so se opili v gostinskem lokalu.

Moški spol se v kontekstu uporabe drog torej kaže kot dejavnik tveganja. To je povezano s spolno specifičnimi družbenimi pričakovanji o dopustnem ravnanju fantov in deklet.

Primerjalna analiza glede na kraj bivanja je pokazala, da se mladi iz Mestne občine Ptuj v večjem deležu pritožujejo nad prevelikim nadzorom s strani staršev v primerjavi z vrstniki iz drugih občin Upravne enote Ptuj.

Sklepamo lahko, da je večji nadzor staršev eden varovalnih dejavnikov, saj je med anketiranimi iz MO Ptuj večji delež takih, ki še niso poskusili cigaret in alkohola, ter manjši delež nezmernih, rednih uživalcev alkohola.

Primerjalna analiza glede na vrsto programa je pokazala, da je med gimnazijci največji delež takih, ki se doživljajo preveč nadzorovane s strani staršev. Tudi tukaj lahko predpostavimo, da je starševski nadzor v varovalni vlogi, saj je med srednješolskimi programi ravno pri gimnazijcih največ takih, ki še niso poskusili alkohola in najmanj rednih kadilcev. Je pa v gimnaziji največ zanimanja za marihuano, ki je gimnazijcem tudi najbolj dostopna. Domnevamo lahko, da je to povezano s tradicionalno večjo liberalno usmerjenosti gimnazijske populacije, ko gre za vprašanje konoplje kot omamne substance.

Največ uporabnikov cigaret in alkohola ter največ občasnih, nezmernih, rednih pivcev je med anketiranci iz srednjih strokovnih šol. Ta podatek lahko upoštevajo strokovni delavci teh programov pri njihovih nadaljnjih prizadevanjih za omejevanje uporabe drog med njihovimi dijaki.

Podatki kažejo, da imamo že med učenci osnovnih šol redne uživalcev vseh obravnavanih snovi in prepovedanih drog. Glede tega je izjemnega pomena zgodnje prepoznavanje učencev, ki zlorabljajo droge in zgodnje strokovno posredovanje.

Ugotovili smo, da se zanimanje za cigarete, alkohol in marihuano ter njihova dostopnost skokovito povečata ob prehodu na srednjo stopnjo šolanja. Strokovna preventivna prizadevanja kaže usmeriti zlasti v to občutljivo obdobje in poskušati preprečiti, da bi delež rednih kadilcev in rednih ter nezmernih uživalcev alkohola v prvem letniku srednje šole tako izrazito porasel.

Glede na zbrane podatke, v ptujskih srednjih šolah sicer ni velikega interesa za druge prepovedane droge, poleg tega pa prepovedane droge izraziti večini dijakov niso zlahka dostopne. Kaže pa se, da tekom let šolanja vse več mladih prihaja v stik z drogami in s ponudbo drog iz različnih virov na različnih mestih.

Iz analize podatkov glede na šolski uspeh vidimo, da je boljši uspeh v šoli povezan z ustrežnejšim odnosom mladih do uporabe drog.

Zanimivo je, da odličnjaki v največjem deležu poročajo o tem, da jih starši pretirano nadzorujejo. Hkrati pa s strani staršev doživljajo največ spodbude in podpore.

Tudi tukaj lahko domnevamo, da sta dober odnos s starši in ustrezen starševski nadzor v preprečevalni vlogi, saj je med odličnjaki najmanj zanimanja za cigarete, alkohol, marihuano, več je takšnih, ki teh drog ne uživajo, manj pa nezmernih, rednih kadilcev in pivcev.

Res pa je, da tudi med odličnjaki najdemo uporabnike vseh obravnavanih dovoljenih in prepovedanih drog.

Z odličnim uspehom je povezana tudi boljša informiranostjo o drogah in njihovih učinkih.

Primerjalna analiza glede na vrsto družin je pokazala, da je med anketiranci iz družin z obema roditeljema manj zanimanja za cigarete in marihuano ter manj rednih uživalcev teh snovi. Med njimi je tudi manj nezmernih, rednih pivcev alkohola, v primerjavi z anketiranci iz ostalih družin. Družinsko življenje z obema roditeljema se v anketirani populaciji torej kaže kot povezano z ustrežnejšim vedenjem anketirancev glede uporabe navedenih drog.

Primerjalna analiza podatkov glede na položaj anketirancev med sorojenci je pokazala, da je med najstarejšimi otroki manj takih, ki so jim že ponujali prepovedano drogo, kot med

anketiranci, ki niso najstarejši otrok. Lahko bi sklepali, da položaj najstarejšega sorojenca prispeva k takšnemu vsakdanjemu ravnanju te skupine, da v manjšemu deležu prihaja v stik ponudnike droge.

Podatki kažejo tudi, da je med anketiranci, ki so najmlajši otrok v družini, več zanimanja za alkohol in večji delež takih, ki so kakšno izmed drog poskusili v zadnjem mesecu.

Glede materialnega položaja družine anketirancev je primerjalna analiza podatkov pokazala, da je udoben materialni status družine povezan z večjim deležem takšnih, ki jih cigarete, alkohol in marihuana ne zanimajo, in takšnih, ki teh snovi sploh še niso poskusili. Med anketiranci iz teh družin je tudi manj takih, ki so te droge nedavno (v zadnjem mesecu) uživali, in manjši delež nezmernih uživalcev alkohola.

Med mladimi iz družin, ki se ekonomsko težko prebijajo, pa se kaže manjši delež anketirancev, ki še niso poskusili cigaret in marihuane, in večji odstotek rednih kadilcev.

Iz podatkov izhaja, da je boljši materialni status družine povezan z bolj zaželeno držo mladih do drog in njihove uporabe. Iz tega vidika nas lahko skrbi večanje števila ekonomsko slabše stoječih družin in utrjevanje njihovega prikrajšanega strukturnega položaja v družbi. Prizadevanja za omejevanje škodljive uporabe drog kaže usmeriti tudi na raven širših družbenih razmer in pogojev.

Zbrani podatki kažejo, da je vedenje mladih glede drog povezano tudi z okolščino, ali imajo starši težave z alkoholom oziroma ali so redni kadilci.

Med anketiranimi, katerih starši so kadilci, je manjši delež takšnih, ki še niso poskusili cigaret in marihuane, večji delež pa rednih kadilcev cigaret in vsaj občasnih uživalcev marihuane. Poleg cigaret in marihuane jih bolj zanima tudi alkohol, če jih primerjamo z anketiranci, katerih starši ne kadijo. Med njimi je tudi več takšnih, ki so se že opili.

Med anketiranci, katerih starši imajo težave z alkoholom, je manjši delež takšnih, ki še niso poskusili cigaret in alkohola, pa tudi manjši odstotek takih, ki se niso še nikoli opili. Med njimi je večji delež vsaj občasnih kadilcev in pivcev alkohola. V tej skupini je tudi večji delež anketirancev, ki so cigarete, alkohol in marihuano uživali nedavno. Gre za primerjavo s skupino anketiranih, katerih starši nimajo težav z alkoholom. Ta skupina je izrazito nesorazmerno večja, kar je treba pri primerjavi upoštevati, kljub temu pa podatki

nakazujejo, da je starševski zgled povezan z odnosom mladega človeka do cigaret in alkohola.

Programi preprečevanja in omejevanja neželene uporabe drog med mladimi morajo seveda še naprej vključevati tudi ozaveščanje staršev v okviru skupnega, partnerskega spoprijemanja s tem družbenim pojavom.

8 DODATEK

8.1 INFORMACIJE NEKATERIH DRUGIH INSTITUCIJ, KI SE SREČUJEJO S PROBLEMATIKO DROG MED MLADOSTNIKI NA PTUJU

Rezultate raziskave o uporabi drog med mladimi dopolnjujemo z informacijami, ki smo jih pridobili od različnih institucij oziroma organizacij, ki v ptujski lokalni skupnosti prihajajo v stik z mladimi uporabniki drog. Pridobili smo podatke od Lekarne Ptuj in Lekarne Toplek, Centra za socialno delo Ptuj, zdravstvenega doma Ptuj, Policijske uprave Maribor (za Policijsko postajo Ptuj) in Društva Ars vitae, pa tudi informacije iz zornega kota srednjih šol.

Lekarni, ki se sicer ne ukvarjata z načrtnim zbiranjem podatkov o zasvojenosti, sta preko sodelavke Simone Fridl posredovali podatke o prodanih iglah z brizgo in testih za ugotavljanje prisotnosti drog v organizmu. Od obdobja, ki ga je zajela prejšnja raziskava, se je število prodanih brizg in testov izrazito povečalo, opozoriti pa je treba, da gre za celotno populacijo, ne le populacijo mladih. Povečevanja obsega prodaje sicer ne kaže avtomatično pojasnjevati z večjo razširjenostjo uživanja drog. Večanje števila prodanih brizg in testov je lahko tudi posledica bolj ozaveščene, manj tvegane uporabe drog in večjega starševskega nadzora.

Število prodanih brizg in testov po letih: 2007: okoli 2100 brizg in 43 testov; 2008: okoli 3000 brizg in 67 testov; 2010: 5803 brizg in 87 testov; 2011: 6033 brizg, 108 testov; 2012: 4982 brizg, 99 testov; 2013: 4183 brizg, 134 testov; 2014: 5060 brizg in 107 testov.

Podatki kažejo vnovičen porast prodaje brizg v letu 2014. Po rekordnem letu 2011 se je prodaja v letih 2012 in 2013 občutno manjšala. Največji upad prodaje brizg so zaznali leta 2013, ko je istočasno najbolj porasla prodaja testov.

Brizge in testi se kupujejo pretežno čez dan, medtem ko so se pred leti igle z brizgo prodajale skoraj izključno v času nočnih dežurstev. Številni kupci brizg niso več mladostniki. Prevladujejo moški, ženske so v izraziti manjšini. Teste kupujejo zlasti starši.

Melita Turk s CSD Ptuj nam je pisno sporočila, da se na centru srečujejo s problematiko uživanja nedovoljenih drog tako pri mladoletnikih kot odraslih. Z mladimi uporabniki drog so v stiku v okviru prve socialne pomoči, pomoči družini za dom, obravnave otrok in mladostnikov s težavami v odraščanju, obravnave mladoletnikov v pripravljalnem postopku, v okviru izvajanja nadzorstva organa socialnega varstva, v okviru svetovanja otrokom in mladostnikom, ter v okviru obravnave nasilja v družini in medvrstniškega nasilja.

V letu 2014 je bilo zaradi postopkov na sodišču zoper mladoletnike na CSD Ptuj obravnavanih 14 mladoletnikov. Nekateri so bili vključeni v različne oblike zdravljenja odvisnosti in detoksikacije. V svetovalnem delu je sodelovalo 8 mladostnikov, v starosti od 12 do 18 let, pri njih pa so zaznali uživanje marihuane in drugih prepovedanih snovi. V svetovanje ob pogojni obsodbi je bilo v preteklem letu vključenih 10 uporabnikov, ki so droge večinoma uživali že kot mladoletniki.

Na CSD Ptuj opažajo, da se z drogami mladi srečujejo že v osnovni šoli, predvsem z marihuano, alkoholom in hitro hlapljivimi snovmi. Informacije o tem dobijo v razgovorih s samimi mladostniki. Neprilagojenega vedenja v smeri povzročanja kaznivih dejanj zaznavajo manj kot v preteklih letih. Določene socialne kategorije, ki bi izstopala med uživalci drog, ni zaznati, gre pa predvsem za dijake srednjih šol.

Informacije iz perspektive srednjih šol nam je pisno posredovala Nataša Vidovič. V srednji šoli opažajo različne težave mladih, ki so povezane z eksperimentiranjem z drogami (predvsem alkoholom in cigareti) in s prekomernim uživanjem različnih drog. Največkrat se pojavijo nepojasnjeni izostanki od pouka, poslabša se šolski uspeh, starši pa večkrat potožijo, da izgubljajo stik z otrokom. Nemalokrat so to pokazatelji resnejših,

tudi z zasvojenostjo od drog povezanih težav. V srednji šoli se strokovni delavci ukvarjajo predvsem z ugotavljanjem stanja, saj v tej fazi praviloma tako dijaki kot starši menijo, da pomoči ne potrebujejo. Uživalci največkrat svoje stanje spretno prikrivajo ali pa uživanje drog priznajo, problem pa omalovažujejo. Mnogi starši celo menijo, da je veliko bolje, da je otrok zasvojen z alkoholom kot s katero drugo drogo. To kaže na veliko mero sprejemanja alkoholizma v našem okolju, nepoznavanje resnosti opijanja v mladostništvu ter zatiskanje oči pred realnostjo. Dijaki v svetovalnem procesu pogosto zanikajo svoje težave. Tudi zato je pomemben del svetovanja usmerjen k staršem, da vsaj oni zaznajo resnost situacije in se že v začetni fazi spoprimejo z izzivom.

Informacije Zdravstvenega doma Ptuj nam je posredovala Irena Čuš. V enoti dispanzerja za mentalno zdravje pomagajo zlasti odvisnim od alkohola, analgetikov, pomirjeval in uspaval. Delo poteka na različne načine, preko individualne obravnave, podpore, motiviranja, skupinske rehabilitacijske socioterapije po zaključenem bolnišničnem zdravljenju, timskega medinstitucionalnega sodelovanja (s šolo, CSD, sodiščem, bolnišnicami, ...).

V enoti se na leto obrne v povprečju 3400 ljudi. Številni potrebujejo pomoč zaradi težav z odvisnostjo in številnih posledic, ki so že nastale zaradi vsestranskih posledic zlorabljanja psihoaktivnih snovi, tudi tako imenovanih mehkih drog.

Vse več mlajših, delovno aktivnih ljudi, pri katerih je zaradi zlorabe alkohola že prišlo do duševnih in vedenjskih motenj, se poslužuje individualnega ambulantnega psihiatričnega zdravljenja. Potrebujejo motiviranje za način življenja brez alkohola in pomoč pri vzpostavljanju in ohranjanju abstinence.

Napoti jih tudi Zavod za zaposlovanje, saj so zaradi odvisnosti nekonkurenčni na trgu iskalcev zaposlitve. Vključiti se morajo v nek program zdravljenja.

Odvisne od alkohola v Zdravstveni dom napoti tudi CSD. Vse več jih je napotenih v obvezen program ambulantnega zdravljenja po zaključenem bolnišničnem zdravljenju.

Številni delodajalci se na Zdravstveni dom obrnejo po informacije, kako ravnati s sicer perspektivnimi delavci, ki občasno prekomerno uživajo alkohol. Če so delavci v programu zdravljenja, imajo delodajalci legitimni interes biti informirani o uspešnosti zdravljenja.

Mnogi posamezniki (partnerji, starši, otroci) v Zdravstvenem domu iščejo informacije, kako naj pomagajo svojim bližnjim, ki imajo težave z odvisnostjo, in kako naj pomagajo sebi.

Izredno pomembno je sodelovanje zdravstvenih delavcev znotraj zavoda, tudi v smislu usklajenega motiviranja, da se odvisna oseba odloči za zdravljenje na podlagi slabih zdravstvenih izvidov.

V Zdravstvenem domu ugotavljajo, da je odvisnost od alkohola med mladimi v porastu. Kritično ocenjujejo, da je naša družba do alkohola zelo strpna, do alkoholikov pa nestrpna. Žal se iz leta v leto sistemsko krčijo sredstva za prepotrebne programe zdravstvene obravnave odvisnih.

Borut Bračko s Policijske Uprave Maribor nam je po pregledu evidenc Policijske postaje Ptuj za področje prepovedanih drog sporočil, da so zaznali in obravnavali 46 dejanj po Kazenskem zakoniku (KZ1) in 44 prekrškov po Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami. Med zaseženimi drogami prevladujeta konoplja in heroin, sledijo stimulansi (amfetamini, kokain). V letu 2014 ni bilo zaseženih halucinogenih drog. Po njihovi evidenci je starost uživalcev drog pri konoplji od 15-30 let, pri heroinu od 25 do 35 let, pri stimulansih pa od 20 do 35 let. Pri delu opažajo, da je začetna starost uživalcev heroina (po njihovi oceni najbolj zasvojljive droge) sorazmerno visoka (okrog 25 let), kar pomeni, da novih mladih heroinskih odvisnikov praktično ne zaznavajo.

Podatke nam je posredovala tudi Polona Toplak iz Društva Ars vitae, ki s svojim široko dostopnim brezplačnim programom Mostovi nudi raznovrstno kontinuirano pomoč uporabnikom nedovoljenih drog in njihovim svojcem v vseh fazah, vključno s podporo pri spreminjanju življenjskega sloga in pri ponovnem vključevanju v okolje. Program je vse bolj uveljavljen, vpet v lokalne partnerske mreže in prepoznaven v lokalni skupnosti, število uporabnikov pa iz leta v leto narašča. Na podlagi številčnosti vključitve v program sicer ne moremo sklepati o dejanski razširjenosti uporabe drog v lokalnem okolju.

Pri večini uporabnikov programa je primarna droga heroin, v kolikor jim ni dostopen, pa posegajo po metadonu. Pri uporabnikih, ki so vključeni v metadonsko terapijo, opažajo, da ob metadonu uživajo vse droge, ki so jim v nekem trenutku na razpolago, vključno z alkoholom in zdravili.

Prevladujoča populacija, ki se vključuje v program, resda ni osnovnošolska in srednješolska mladina, pač pa gre v večini za polnoletne osebe (v starosti od 19 do 36 let) z znaki težjih telesnih, psihičnih in socialnih posledic uporabe drog.

Sodelavci programa zelo težko pridejo v stik z mladoletnimi uživalci drog, torej populacijo, ki je zajeta v pričujočo raziskavo, saj so uporabniki v tem obdobju največkrat še v eksperimentalni ali tako imenovani rekreativni fazi uživanja drog. Uporabo drog še uspevajo skrivati, poleg tega pa se tudi sami ne vključujejo v programe pomoči, saj še zadovoljivo funkcionirajo v svojih socialnih vlogah in uživanja drog ne zaznavajo kot problem. Občasno se oglasio starši, ki sumijo, da se z njihovim mladostnikom nekaj dogaja. Najpogosteje iščejo informacije o prepoznavanju uživanja prepovedanih drog in o možnosti vključitve v program.

V zadnjih letih si aktivneje prizadevajo vključiti v program prav mladostnike z različnimi težavami v odraščanju, ki so izpostavljeni večjemu tveganju za razvoj zasvojenosti, ne le od drog. Izvajajo strukturirane skupinske aktivnosti za mladostnike z namenom učenja socialnih veščin, izboljšanja samopodobe, izboljšanja odnosov z vrstniki in starši, ter motiviranja za spremembo življenjskega sloga. V letu 2014 je bilo v to obliko, ki jo nameravajo razviti v samostojen preventivni program, vključenih 9 mladostnikov.

Skupno je v letu 2014 program vključil 102 uporabnika, od tega dobro polovico žensk in slabo polovico moških. Med uporabniki je bilo 10 mladostnikov (dijakov srednjih šol) v tveganem življenjskem položaju ob različnih težavah v odraščanju.

41 uporabnikov je bilo v različnih fazah urejanja zasvojenosti. 18 uporabnikov je bilo v program vključenih z namenom reintegracije, 23 uporabnikov pa je bilo aktivnih uživalcev drog, od tega 9 vključenih v metadonski program. Med uporabniki je bilo skupno 40 svojcev.

Nekateri uporabniki programa Mostovi so tudi uporabniki mariborskega društva Zdrava pot, ki se ukvarja z zmanjševanjem škode zaradi uporabe nedovoljenih drog.

Enkrat tedensko se njihovo terensko vozilo ustavi tudi na Ptujju, za dve uri, z namenom razdelitve sterilnih igel in drugega sanitetnega materiala ter vračanja rabljenih igel.

Okvirni podatki za Ptuj z okolico v letu 2014:

Na mesec se je v terenskem vozilu oglasilo med 15 in 20 različnih uporabnikov, ki so potrebovali različne storitve v okviru terenskega dela. V letu 2014 je storitve v terenskem vozilu iskalo približno 40 različnih uporabnikov. V Dnevnom centru v Mariboru je bilo vključenih okrog 10 različnih uporabnikov iz Ptuja in okolice. V posameznem mesecu so razdelili okrog 500 igel za uporabnike, ter v letu 2014 tako razdelili 6000 igel na območju Ptuja z okolico. Vrnjenih rabljenih igel s tega območja so dobili okrog 3000.

9 PRILOGE

ANKETNI VPRAŠALNIK - MLADI IN DROGE NA PTUJU 2014

Zdravo!

Prosimo te, da anketni vprašalnik izpolniš resno in iskreno, saj te sprašujemo o zelo pomembnih stvareh. Za reševanje imaš na voljo to šolsko uro. Anketa je anonimna.

V tej anketi je 25 vprašanj

1. sklop vprašanj

Spol: *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- ženski
- moški

Kraj bivanja: *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- Mestna občina Ptuj
- Drugo

Šifra šole *

V to polje lahko vnašate le številke.

Vpišite vaš odgovor:

Vrsta programa (srednješolci). Osnovnošolci kliknite možnost "osnovna šola"! *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- nižje poklicni
- srednje poklicni
- srednje strokovni
- gimnazijski
- osnovna šola

Razred oz. letnik, ki ga obiskuješ: *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- 7. razred
- 8. razred
- 9. razred
- 1. letnik
- 2. letnik
- 3. letnik
- 4. letnik

Splošni učni uspeh ob koncu lanskega šolskega leta: *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

2. sklop vprašanj

V kakšni vrsti družine živiš? *

Prosimo, izberite **vse** odgovore, ki ustrezajo:

- Živim z obema staršema
- Eden od staršev ni moj biološki starš
- Živim samo z mamo ali samo z očetom
- Živim pri rejnikih

Drugo:

Imaš brate ali sestre? *

Prosimo, izberite **vse** odgovore, ki ustrezajo:

- Nimam nobenega brata in sestre
- Sem najstarejši/-a od otrok v družini

- Sem najmlajši/-a od otrok v družini
- Imam več kot enega brata ali sestro

Drugo:

Oceni materialni položaj svoje družine. *

Prosimo, izberite **vse** odgovore, ki ustrezajo:

- Živimo udobno, dobro
- Imamo dovolj za življenje, nimamo pa za razkošje
- Težko se preživljamo

Drugo:

Ali kdo od staršev redno kadi? *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- Da
- Ne

Ali ima kdo od staršev probleme z alkoholom? *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- Da
- Ne

3. sklop vprašanj

Kako si trenutno zadovoljen/zadovoljna z naštetimi področji v svojem življenju? Označi v ustreznih stolpcih. *

Prosimo, izberite primeren odziv za vsako trditev:

	Zadovoljen/-na	Še kar zadovoljen/-na	Nezadovoljen/-na
Moj šolski uspeh			
Moj telesni izgled			
Moje materialno stanje			
Moj odnos s prijatelji			
Moj prosti čas			

	Zadovoljen/-na	Še kar zadovoljen/-na	Nezadovoljen/-na
Moja priljubljenost v razredu			
Moja samozavest			
Moje življenje nasploh			

Kako bi opisal odnos med tabo in tvojimi starši? Možnih je več odgovorov.

Prosimo, izberite vse odgovore, ki ustrezajo:

- Starši me imajo zelo radi
- V moji družini preživimo skupaj zelo malo časa
- Staršev se bojim
- Doma se ne počutim dobro
- Starši me preveč nadzorujejo
- Starši se ne zanimajo za moje šolsko delo
- Starši me spodbujajo in podpirajo
- Na starše se lahko obrnem, če sem v težavah
- Zelo dobro se razumem z mamo
- Zelo dobro se razumem z očetom

Drugo:

Kaj najpogosteje delaš v prostem času? *

Vpišite vaš odgovor:

Kaj pogrēšaš v prostem času? *

Vpišite vaš odgovor:

4. sklop vprašanj

Kakšne so tvoje izkušnje z naštetimi drogami? Označi odgovore v stolpcih.

Prosimo, izberite primeren odziv za vsako trditev:

	Še nisem poskusil/ -a	Poskusil/ -a sem enkrat	Uživam včasih, na zabavah	Uživam redno
Kajenje cigaret				
Pitje alkoholnih pijač				
Vdihavanje hlapov lepila ali plina				
Pitje energijskih napitkov (npr. RedBull)				
Jemanje pomirjeval				
Jemanje sredstev za povečanje športnih uspehov (steroidov)				
Kajenje marihuane				
Jemanje amfetaminov "speeda"				
Jemanje kokaina, "cracka"				
Jemanje heroina				
Jemanje ekstazija in podobnih drog				
Jemanje LSD-ja				

Kako dostopne so ti posamezne droge? Označi v stolpcu. *

Prosimo, izberite primeren odziv za vsako trditev:

	Sploh me ne zanima	Lahko priskrbim, če se potrudim	Ko hočem zaužiti, kupim brez težav
Cigareti			
Alkohol			
Pomirjevala			
Energijski napitki			
Marihuana			
Heroin			
Kokain			
Amfetamini			
Ekstazi ipd...			
LSD			
Športna poživila			

Ali si katero od naštetih drog poskusil/-a v zadnjem mesecu? Možnih je več odgovorov. *

Prosimo, izberite vse odgovore, ki ustrezajo:

- ne, nobene
- cigarete
- alkohol
- vdihovanje lepila ali plina
- energijske napitke
- marihuano
- pomirjevala
- športna poživila

- amfetamine ("speed")
- kokain
- heroin
- ekstazi in podobne droge
- LSD

Drugo:

Si že kdaj popil/-a toliko alkohola, da si občutil/-a pijanost? *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

- še nikoli
- enkrat
- nekajkrat
- enkrat na mesec
- enkrat na teden
- več kot enkrat na teden

Kje si doživel/-a pijanost? Možnih je več odgovorov. *

Prosimo, izberite **vse** odgovore, ki ustrezajo:

- nisem še bil/-a pijan/-a
- doma
- pri sorodnikih
- v parku ali na ulici
- v lokalu

Drugo:

Ali ti je že kdo ponudil nedovoljene droge (marihuano, speed, kokain, heroin, ekstazi ipd)? Možnih je več odgovorov. *

Prosimo, izberite **vse** odgovore, ki ustrezajo:

- nihče mi še ni ponudil nedovoljene droge

- ponudil/-a mi jo je prijatelj oz. prijateljica
- ponudil/-a mi jo je sošolec oz. sošolka
- ponudil mi jo je preprodajalec

.Drugo:

Če so ti že ponudili nedovoljeno drogo, kje se je to zgodilo? Možnih je več odgovorov. *

Prosimo, izberite **vse** odgovore, ki ustrezajo:

- nimam te izkušnje
- ponudili so mi jo v šoli
- v bližini šole
- v lokalu
- na ulici ali v parku
- na domači zabavi

.Drugo:

Ali misliš, da veš dovolj o drogah in njihovih učinkih? *

Prosimo, izberite **samo eno** izmed možnosti:

. Da

. Ne

Kaj v zvezi z drogami bi te zanimalo slišati na predavanju v šoli? Napiši! *

Vpišite vaš odgovor:

Kam bi se obrnil/-a po pomoč, če bi imel problem z drogo kdo v družini ali med prijatelji? *

Vpišite vaš odgovor:

Za sodelovanje se ti iskreno zahvaljujemo!

Rezultate te ankete bomo objavili v knjigi in predstavili javnosti, služili pa bodo za načrtovanje preventivnih programov na Ptujju v naslednjih petih letih.

Najlepša hvala za sodelovanje v anketi.

10 LITERATURA IN VIRI

- Gerl, N., Kerin, M., & Meglič, S. (2004). *Mladi in droge na Ptuju: rezultati ankete o razširjenosti kajenja, uživanja alkohola in drugih drog med mladimi na Ptuju 2003-04*. Ptuj: Center interesnih dejavnosti.
- Gerl, N., Ščuka, V., Bencik Munda, D., & Lamut, A. (2009). *Mladi in droge na Ptuju: 2008: rezultati raziskave o izkušnjah z različnimi drogami pri mladih, ki so v šolskem letu 2008/09 obiskovali osnovne in srednje šole na Ptuju*. Ptuj: Center interesnih dejavnosti.
- Nacionalni program na področju prepovedanih drog 2014–2020. (2014) Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.